BIULETYN KOWIEŃSKI
WILBI.

№ Wilno, dnia 26 lutego 1926 roku. 24.

Treść numeru:

--------oooOooo------

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Regulamin spławu lasu tranzytowego Niemnem.- "Lietuvos Žinios" w N.214 z 27/I.r.b.zamieszczają regulamin tranzytowego spławu drzewa po Niemnie.-Oto jego tekst:

§ 1.

W myśl podpisanej z jednej strony przez Litwę,z drugiej zaś przez Wielkobrytanję,Francję,Włochy i Japonję konwencji Kłajpedzkiej /aneks III,art.3,ust.3/,rząd litewski udziela wolnego tranzytu dla spławianego po Niemnie lasu,w ustalonym przez niniejszy regulamin trybie.-

§ 2.

Zezwala się na tranzytowy spław drzewa po Niemnie przy pomocy tratew i statków bez siły popędowej /barki/.-

§ 3.

Za spławiany po Niemnie tranzytem las rząd litewski nie pobiera ani ceł,ani jakichkolwiek podatków,za wyjątkiem opłaty od korzystania z dróg wodnych,nie większej od opłaty pobieranej od spławu lasu miejscowego,zgodnie z ogólnym regulaminem spławu.-

§ 4.

Do stworzonego w pobliżu Uciechy pasa kontrolnego, pozwala się przybywać właścicielom spławianego lasu,ich pełnomocnikom,przedstawicielom urzędów ekspedycyjnych,strażnikom konwojentom /palydorai/ spławianego lasu oraz flisakom. Wzmiankowane osoby,dla wejścia w trefę kontrolną,będą musiały posiadać dokumenty dla stwierdzenia swej tożsamości oraz wykazania związku ze spławianym lasem.-

§ 5.

Właściciele spławianego lasu względnie ich pełnomocnicy dostarczają do punktu kontrolnego świadectwa transportowe wraz z następującymi dokumentami:1/egzemplarze listu przewozowego dla każdej tratwy czy barki,2/spis personelu który przybył wraz ze spławianym lasem,3/spis inwentarza danej tratwy czy barki, 4/świadectwo pomiarów danej tratwy czy barki.Wzmiankowane dokumenty moga być wystawione w dowolnym jezyku europejskim,wszelako łącznie z obowiązującym tekstem litewskim.-

§ 6.

I.Każdy transport drzewa winien być spławiany Niemnem na podstawie świadectwa transportowego,w którem ma figurować:

1. Imię,nazwisko i adres nadawcy,
2. " " " odbiorcy,
3. liczba tratew czy barek,numer tratew i barek, względnie nazwy barek,
4. imię i nazwisko konwojenta /palydoras/
5. imię i nazwisko osoby upełnomocnionej do załatwienia związanych z kontrolą spławianego lasu formalności,-

II.Każda tratwa czy barka ma być zaopatrzona w list przewozowy,w którym ma być wymieniony:

1. transport,do którego należy tratwa czy barka,
2. numer tratwy czy barki,względnie nazwa barki,
3. imię,nazwisko i adres nadawcy,
4. " " " odbiorcy,
5. gatunek,liczba jednostek i jakość spławianego lasu.-

Pozatem do każdego listu przewozowego winien być dołaczony szczegółowy wykaz pomiarów spławianego materjału leśnego.-

§ 7.

Przybyli do strefy kontrolnej flisacy mają być tamże zastąpieni przez obywateli litewskich,posiadających paszporty republiki litewskiej.Każdy transport tratew może być ochraniany jedynie przez pojedyńczego konwojenta /palydoras/ Pozwala się na konwojowanie tratew na całej przestrzeni biegu Niemna,aż do portu Kłajpedzkiego odpowiednim konwojentom w liczbie nie większej niż po jednym na każdy transport tratew.Niezbędny w drodze do obsługi barek personel może bez zmiany prowadzić barki aż do Kłajpedy.-

§ 8.

Konwojenci /palydorai/ transportów leśnych i obsługa barek.Pragnący towarzyszyć spławianemu lasowi winni posiadać świadectwa tożsamości ,odnośnej instytucji /istajgos/ z fotografjami ich posiadaczy.W świadectwach owych winno figurować imię /właściciela dowodu/nazwisko,wiek,miejsce zamieszkania oraz wskazany transport spławianych tratew /świadectwo transportowe/ względnie barka.Wzmiankowane świadectwa ważne sa na przeciąg jednego sezonu spławu.-

§ 9.

Flisacy oraz obsługa barki wrazie potrzeby skorzystania z nadniemeńskiej strefy nadbrzeżnej,pomiędzy Warwiszkami a Uciechą,winni uzyskać na to odpowiednią przepustkę od naczelnika policji w Warwiszkach.-

§ 10.

W razie rozbicia się tratwy czy barki,można dla ochrony lasu tranzytowego,skorzystać ze strefy nadbrzeżnej, wszelako w takich wypadkach personel tratwy winien niezwłocznie zameldować się w najbliższym urzędzie policyjnym i zameldować o nieszczęściu.-

§ 11.

Wszyscy spławiajacy Niemnem las,winni ściśle przytrzymywać się ustaw litewskich oraz regulaminu i rozporządzeń w sprawie spławu i dróg wodnych.-

§ 12.

Spławiony do portu kłajpedzkiego las tranzytowy bez względu na jego pochodzenie,traktuje się w porcie pod każdym względem narówni z lasem litewskim.-

§ 13.

Konwojenci transportu tratew i obsługa barek po przybyciu ze spławianym lasem do portu Kłajpedzkiego,przekazują je niezwłocznie odpowiednim osobom czy instytucjom i wyjeżdżają z Litwy.W sprawie tej zwracają się oni do wydziału paszportowego przy Urzędzie Gubernatora w Kłajpedzie,wskazując miejscowość,przez którą pragną z Litwy wyjechać.Wizy względnie przepustki otrzymują bezpłatnie.-

§ 14.

Konsulaty i przedstawicielstwa litewskie wydają wizy na przyjazd do Litwy w sprawach spławu drzewa,w ogólnie ustalonym trybie.Właściciele spławianego Niemnem lasu,względnie ich pełnomocnicy,o ile są obywatelami państwa z którym Litwa nie utrzymuje ani dyplomatycznych,ani konsularnych stosunków,mogą po okazaniu dostatecznych dowodów,że wyjeżdżają Niemnem w sprawie spławianego lasu uzyskać w przedstawicielstwach i konsulatach litewskich pozwolenie na przyjazd do Litwy.-

§ 15.

Korespondencja pocztowo-telegraficzna w sprawie spławianego Niemnem drzewa,wysyłana z państwa,względnie adresowana do państwa,z którem Litwa nie utrzymuje stosunków pocztowo-telegraficznych,przyjmowana będzie i wysyłaną przez pocztowo-telegraficzne urzędy litewskie drogami będącemi w ich rozporzadzeniu.-

§ 16.

Regulamin spławu lasu tranzytowego Niemnem /Vyr. Žin.N.192.N.1305/ ulega kasacie.-

Dr.L.Bistras.

PREMJER.

Br.Dailide.

KIEROWNIK SPRAW GABINETU MINISTROW.

P r o f . R e y n i s o s p ł a w i e l a s u n a N i e m n i e . Do ogłoszonych w"Wiadomościach Urzędowych" i "Elcie" przepisów,dotyczacych tranzytowego spławu lasu na Niemnie,Minister Spraw Zagranicznych,prof.Reynis udzielił na łamach "Lietuwy" następującego wyjaśnienia:

Wydając te przepisy,rząd litewski składa najlepszy dowód,że wszystkie rozpowszechnianie przez niektórych pogłoski o trudnościach,jakie czyni Litwa w tranzytowym spławie lasu na Niemnie,nie mają najmniejszej podstawy.Rząd litewski spełniając swe zobowiązania co do spławu lasu,zawarte w III ust.3 art.III dodatku do Konwencji Kłajpedzkiej, przez te przepisy wszystkim daje możność wolnego tranzytu dla spławu lasu na Niemnie,niezależnie od tego,kto i skąd go spławią.Jednak obywatelom tych państw,z któremi Litwa dotąd niema dyplomatycznych ani konsularnych stosunków,jak np:Polska,rzecz zrozumiała,wypadnie w każdym razie wybierać w przedstawicielstwach i konsulatach litewskich oprócz zwykłych wiz,jeszcze specjalne pozwolenia na wjazd;formalność taka jednak jest nieuniknionа,dopóki państwa te nie nawiążą normalnych stosunków z Litwą.Jednak w stosunku i do tych państw żadnych specjalnych warunków nie wystawiono,a więc od dnia ogłoszenia powyższych przepisów wszystkie państwa mogą dokonywać wolnego spławu lasu na Niemnie zgodnie z ogólnym porządkiem.-

P r a s a l i t e w s k a o o g ł o s z o n y m r e g u l a m i n i e s p ł a w u d r z e w a .- "Lietuva" w N.24 z 30/I.r.b. w tej samej sprawie pisze:

Rząd litewski przez ogłoszenie regulaminu spławu drzewa,położył kres zawiłej kwestji o tranzycie Niemnem,która wciąż dawała okazję do jątrzenia zagranicy przeciwko Litwie.Polacy sami /awantura Żeligowskiego/ przerwali w swoim czasie komunikację Niemnem i tranzyt przez Wileńszczyznę.- Litwa nie widziała i nie widzi możliwości wejścia w normalne stosunki z sąsiadem,który nie szanuje podpisanych przez siebie traktatów i siłę stawia ponad prawem.Wszelako ze względu na ogólne interesy ekonomiczne,rząd litewski,pomimo prowokacyjnego zachowania się ze strony polskiej regulamin spławu ogłosił.Rok bieżący okaże,czy istotnie żywotną jest potrzeba wolnego tranzytu Niemnem.-

"Trimitas" w tej sprawie w N.5 z 4/II.r.b. pisze mniej więcej jak następuje:

Rząd litewski ogłosił niedawno regulamin spławu drzewa. Treść regulaminu jest powszechnie znana.Regulamin posiada dobre i złe strony.Do pierwszych należy fakt,że spław drzewa będzie się odbywał bez żadnych specjalnych układów polsko-litewskich.Pozatem dzięki regulaminowi spławiane również będzie drzewo z Rosji.Rosyjski materjał leśny jest tańszy od polskiego,to też znajdzie zbyt na Litwie.Wreszcie spław drzewa da zarobek kupcom i robotnikom kłajpedzkim.Regulamin posiada jednak i strony ujemne dla Litwy.Przedewszystkiem spław drzewa narzucony został przez niewygodna dla Litwy konwencję Kłajpedzką.Dalej otwarcie spławu robi pierwszy wyłom w dotychczasowem stanowisku Litwy niepodtrzymywania z Polską żadnych stosunków,to też jest faktem nader bolesnym dla narodowej ambicji litewskiej.Najgorszą wszakże strona otwarcia spławu drzewa jest fakt,że powoduje ono napływ do Litwy obywateli wojującego z nią państwa i zmusza do zwiększenia liczebności litewskiej policji wodnej i kolejowej,a to w obawie przed przeniknięciem "zgnilizny polskiej" na Litwę.Litwa winna przeto być wielce ostrożna w stosunku do omawianego spławu drzewa.-

P o l s k a p r a s a w i l e ń s k a o "R e g u l a m i n i e S p ł a w u" .-Polska prasa wileńska najbardziej może zainteresowana w pomyślnem rozwiązaniu stosunków polsko-litewskich i najbardziej świadoma istoty tych stosunków poświęca jak zwykle dużo miejsca zagadnieniom spławu na Niemnie.-

x x
x

Monarchistyczne "Słowo" z dnia 9 lutego 1926 roku w artykule pod tytułem:"Litewskie męki Tantala" pisze:

W dniu 31 stycznia b.r. w N°.214 Virjausibes Żinios" /dziennik praw Republiki Kowieńskiej/ ogłoszony został regulamin o spławie na Niemnie.Regulamin ten daje możność spławu po Niemnie także obywatelom tych państw "z któremi Litwa nie utrzymuje dyplomatycznych stosunków".-

To znaczy,że twierdzenia nasze,że państwo kowieńskie musi otworzyć Niemen sa słuszne.-

Opinja polska,a zwłaszcza głos znawców stosunków naszego kraju musi poważnie ostrzec polskie ministerstwo spraw zagranicznych przed nowem kuglarstwem kowieńskiem.Byłoby niezwykle szkodliwe dla naszych państwowych interesów,aby Polska pozwoliła swoim obywatelom spławiać las na zaofiarowanych przez Kowno warunkach.-

Pamiętać także należy,że Litwini kowieńscy rachuby swoje opierają także na tem,że towarzystwo angielskie,które zakupiło tereny leśne w Białowieży,wywrze pewien nacisk na rząd polski,aby jednostronny i prowokacyjny regulamin kowieński w życie wprowadzić.Miejmy nadzieję,że się tu Kowno zawiedzie na swoich kalkulacjach.-

W Kopenhadze i Lugano Kowno odrzuciło warunki polskie. Jednak w Kopenhadze i Lugano znać było najwyraźniej,że Kownu przedewszystkiem chodzi o spław lasu okrągłego.-

Przewodniczący komisji finansowej Sejmu p.Steponavicius w wywiadzie dziennikarskim oświadczył,że rokowania o należne republice kowieńskiej z Rosji /na mocy traktatu pokojowego z ZSSR/ 100.000 ha lasu zostały ukończone.Republika kowieńska ma otrzymać 25 miljonów festmetrów,eksploatacja ma się odbyć w ciągu 20 lat,co da około 1.250.000 rocznie i zapewni pracę 60 tartakom kłajpedzkim na dwie zmiany.Całe przedsiębiorstwo prowadzone będzie przez mieszane towarzystwo litewsko-rosyjskie.Ze strony ZSSR powyższy układ podpisał kom.Arałow.-

Jednak na spławienie tej ilości drzewa do Kłajpedy potrzebne jest zezwolenie Polski.-

[illegible]d litewski ogłosił niedawno regulamin spławu drzewa [illegible] jest [illegible] znane. Regulamin posiada dobre strony. Do [illegible] należy fakt, że spław drzewa będzie odbywał się bez żadnych specjalnych układów polsko-litewskich. Dzięki regulaminowi spławiane również będzie [illegible], jaki materiał leśny jest ciągnięty od polskiego [illegible] na Litwie. Wreszcie spław drzewa da zarobek robotnikom litewskim. Regulamin posiada jednak [illegible] dla Litwy. Przedewszystkiem spław drzewa przez [illegible] niewygodna dla Litwy konkurencja [illegible] spławu roku pierwszy wyłom w dotychczas Litwy niepodtrzymywania z Polską żadnych stosunków [illegible] faktem nader bolesnym dla narodowej ambicji litewskiej. Najgorsza wszakże strona otwarcia spławu drzewa jest, że [illegible] ono napływ do Litwy obywateli wojującego państwa i [illegible] do zwiększenia liczebności [illegible] linji wod[illegible] i kolejowej, a to w obawie przed przeniknięciem "gnilizny polskiej" na Litwę. Litwa [illegible] inna przecież być [illegible] w stosunku do omawianego spławu drzewa.

Polska a prasa wileńska o "Regulaminie Spławu".- Prasa wileńska najbardziej może zainteresowana w pomyślnem rozwiązaniu stosunków polsko-litewskich i najbardziej
najbardziej świadoma [illegible] tych stosunków poświęca jak wiele dużo miejsca zagadnieniu spławu na Niemnie.

* *
*

Monarchistyczne "Słowo" z dn. 19 lutego 1928 roku w artykule pod tytułem: "Litewskie [illegible] Tantala" pisze:

W dniu 31 stycznia b.r. w Nr. [illegible] "Vyriausybes Žinios" /dziennik praw Republiki Kowieńskiej/ ogłoszony został regulamin o spławie na Niemnie. Regulamin ten daje możność spławu po Niemnie także obywatelom tych państw "z któremi Litwa nie utrzymuje dyplomatycznych stosunków".-

To znaczy, że twierdzenia naszej prasy, że [illegible] rząd kowieński musi otworzyć Niemen [illegible].-

Opinja polska, a zwłaszcza [illegible] znawców stosunków naszego kraju musi poważnie ostrzec polskie ministerstwo spraw zagranicznych przed nowem kuglarstwem kowieńskiem. Byłoby niezmiernie szkodliwe dla naszych państwowych interesów, aby Polska pozwoliła swoim obywatelom spławiać las na zaoferowanych przez Kowno warunkach.-

Należy [illegible] także nie łudzić się, że Litwini kowieńscy rachuby swoje opierają także na tem, że towarzystwo angielskie, które zakupiło tereny leśne w Białowieży, wywrze pewien nacisk na rząd polski, aby jednostronny i prowokacyjny regulamin kowieński w życie wprowadzić. Miejmy nadzieję, że się tu Kowno zawiedzie na swoich kalkulacjach.-

W Kopenhadze i Lugano Kowno odrzuciło warunki polskie. Jednak w Kopenhadze i Lugano znać było najwyraźniej, że Kownu przedewszystkiem chodzi o spław lasu określonego.-

Przewodniczący komisji [illegible] Sejmu p. Steponavičius w wywiadzie dziennikarskim oświadczył, że rokowania o należności Republiki Kowieńskiej z Rosji /na mocy traktatu pokojowego z ZSRR/ 100.000 ha lasu zostały ukończone. Republika Kowieńska ma otrzymać [illegible] eksploatacja [illegible] w ciągu [illegible] lat, co da [illegible] rocznie i zapewni pracę 60 [illegible] na dwie zmiany. Całe przedsiębiorstwo [illegible] będzie [illegible] towarzystwo [illegible]sko-rosyjskie. [illegible] ZSRR [illegible] układ podpisał [illegible]ców.-

Jedna na spławienie tej ilości drzewa do kraju potrzebne jest [illegible] Polski.-

Litwa Kowieńska,która musi zapewnić zamierającej Kłajpedzie "chleb powszedni" znajduje się dziś w sytuacji mitycznego Tantala.Spogląda na skarby drzewne obiecane jej przez ZSSR i ... obliżuje się.-

Podług traktatu pokojowego pomiędzy Polską a ZSSR Polska zapewnia Rosji tranzyt wszelkiemi drogami żelaznemi, wodnemi dla tranzytu otwartemi.Bezczelne kuglarstwo kowieńskie z jednostronnym regulaminem ma na celu pobudzić ZSSR, aby uznała Niemen za otwarty,a to właśnie dlatego,że "Kowno raczyło go otworzyć".-

Otóż tak nie jest.-

Może być mowa o otwarciu Niemna dopiero wtedy,kiedy Kowno wypełni warunki wskazane jej w konwencji Kłajpedzkiej.-

W konwencji Kłajpedzkiej rząd litewski,nie zważając i niezależnie od obecnych stosunków politycznych pomiędzy Polską i Litwą, "zobowiązuje się od tej pory zezwolić na wszelkie ułatwienia i przyznać je dla ruchu handlowego na tej rzece /Niemnie/ do portu lub z portu Kłajpedy i w samym porcie..." A więc neutralizacja Niemna,do której Litwa zobowiązała się względem Polski,przewiduje wznowienie na tej rzece nietylko spławu lecz ruchu handlowego w szerokiem znaczeniu tego słowa;Polska powinna mieć prawo nie tylko spławiać swój las,lecz przywozić Niemnem wszelkie inne towary, przytem nietylko z wodą t.j.z Polski do portu kłajpedzkiego,lecz i w kierunku odwrotnym , z portu kłajpedzkiego do Polski.-

Tymczasem regulamin litewski mówi wyłącznie o spławie lasu,nie poruszając wcale innych kwestyj,związanych z ruchem handlowym na Niemnie wogóle.Mało tego,regulamin mówi jasno,iż transport na Niemnie jest dozwolony tylko tratwami,łodziami i statkami,nie mającemi własnego popędu.Przepis ten wyklucza wykorzystanie przez Polskę portu kłajpedzkiego i Niemna dla importu a także eksportu towarów,nie nadających się do spławu.W ten sposób z całości swych zobowiązań przed Polską i aljantami ustalonych konwencją kłajpedzką Litwa wykonała tylko tę część,której wykonania wymagały jej absolutne konieczności t.j.otrzymanie surowca dla jej przemysłu.

Nie można także powiedzieć,ażeby brak Konsulatu Polskiego w Kłajpedzie,zakaz używania statków z własnym popędem,konieczność zdawania transportów na granicy,w porcie kontrolnym,załogom i flisakom litewskim,konieczność każdorazowego otrzymywania wiz na przejazd w sprawach związanych z tranzytem,a więc konieczność udowadniania urzędnikowi litewskiemu,iż jedzie się właśnie w tej sprawie,a nie w innej konieczność udowodniania,iż korespondencja z Polski lub do Polski właśnie spraw tranzytu dotyczy i t.p.- ażeby to wszystko można było zaliczyć do kategorji "wszelkich ułatwień",należnych Polsce podług konwencji.-

Wobec ogłoszonego przez Kowno jednostronnego regulaminu Polska powołać się powinna na konwencję Barcelońską, a przedewszystkiem na jej art.7.Konwencja Kłajpedzka ograniczyła prawo Litwy do korzystania z tego artykułu konwencji Barcelońskiej na korzyść Polski,ale nie odwrotnie.Polska ma w danej chwili nietylko prawo,ale i obowiązek skorzystać z tego artykułu i nie dopuścić do spławu na Niemnie,dopóki jej żywotne interesy zarówno przewidziane w konwencji Kłajpedzkiej,jak i nieprzewidziane zaspokojone nie zostaną.-

W interesie naszego kraju leży również,aby spław lasu okrągłego był jaknajmniejszy,aby Polska wywoziła jaknajwięcej materjałów tartych,lub nawet wyrobów drzewnych, Wywożenie lasu surowego zwiększa bezrobocie w kraju.A więc nam przedewszystkiem są potrzebne koleje,a nie spław przez Niemen.

Koleje potrzebne są nam zwłaszcza w danej chwili w czasie wojny celnej z Niemcami.

Wreszcie specjalny,jednostronny i niebywały w stosunkach dyplomatycznych,sposób kowieński w otwarciu Niemna usiłuje poniżyć i upokorzyć Polskę.Chce,aby las rosyjski zażegnał bezrobocie w Kłajpedzie przechodząc przez nasze terytorjum bez naszej woli,wbrew naszej woli.Miejmy nadzieję,że dyplomacja nasza potrafi zareagować na to nowe kuglarstwo kowieńskie.-

x x

Demokratyczny zaś "Kurjer Wileński" jeszcze z dnia
27 stycznia b.r.gdy się tylko ukazały wiadomości o projektowanej
ustawie pod tytułem:"Chytry projekt",zamieścił następujące uwagi:

Kłajpeda jako port umiera,niezadowolenie wśród lud-
ności rośnie.Życie gospodarcze staje.Drzewo polskie jest
potrzebne - niema możności wywiezienia przyznanego trakta-
tem litewsko-bolszewickim drzewa z Rosji.Jednocześnie jed-
nak pragnąc wyciągnąć wszystkie korzyści ekonomiczne ze ~~spł~~
spławu drzewa z Polski,Litwa chce utrzymać swe zasadnicze
stanowisko wojny z Polską i nie wchodzi z nią w żadne sto-
sunki.Ma być nadal bojkotowana Polska.Obywatelom litewskim
ma być nadal wzbroniony wjazd do Polski,obywatelom Polski -
wjazd do Litwy - oprócz drzewa.Ten jedyny gatunek towaru
ma być uprzywilejowany wśród różnorakiego rodzaju dóbr - i
~~ma~~ wpuszczany - lecz pod ekskortą prawomyślnego miejscowe-
go obywatela.Właściciel sam ze swoimi flisakami nie będzie
miał wstępu do portu - bo "wojna"trwa - a "Wilno okupowane
jest przez wroga".-

O tę zasadę,że przez mur chiński,oddzielający Pol
skę od Litwy,może się przedostawać tylko drzewo,zasadę sta
wianą przez rząd litewski,rozbiłv się rokowania polsko-lite
wskie w Lugano.-

Litwa potrzebując drzewa,chce jednak warunki pol-
skie ominąć i ominąć wogóle konieczność przystąpienia z Pol
ską do nowych układów - pragnie więc sprawę spławu ureguło-
wać osobną ustawą odnoszącą się abstrakcyjnie do wszystkich
Chce powiedzieć: Niemen otwarty dla wszystkich na jednakowy
wych warunkach,tylko zła wola ~~xxx~~ Polski nie chce z tego ko
rzystać i kładzie się w poprzek europejskiej powojennej wy-
mianie dóbr.-

Zamiar jednak jest zbyt naiwny.Już sam fakt gło-
szenia wojny z Polską i utrzymywania stosunków wypływającyc
ze stanu wojny stawia Polskę w zupełnie innej sytuacji,niż
każde inne państwo i obywatela każdej innej narodowości,ma-
jącego wjazd wolny niezależnie od tego,czy jedzie z drzewem
czy bez drzewa.Każdy inny obywatel ma ochronę swojego konsu
la,którego obywatel i kupiec polski nie posiada.-

Dlatego też niema najmniejszej wątpliwości,że to
"chytre posunięcie" litewskich mężów stanu przyniesie im ty
lko nową kompromitację.A zlikwidowaniem owego humorystyczne
go stanu wojny w czasie pokoju,który jednak tamuje bieg
spraw gospodarczych,będzie musiała zająć się Europa,o ile
nie zechce nadużywać pod tym względem cierpliwości Polski,
która to cierpliwość też ma swoje granice.-

Jeśli się wojnę głosi,musi się ponosić jej kon-
sekwencje.-

Jeśli zaś te konsekwencje są niewygodne to i ten
absurd wojenny przedewszystkiem zlikwidowany być powinien.-

Wolna wymiana ludzi,towarów i korespondencji,z
zapewnieniem opieki konsularnej niezależnie od tego,czy pod
jęte zostaną stosunki dyplomatyczne - to minimum,bez któ-
rego zdaje się Litwa drzewa polskiego mieć nie będzie.-

Z a j ę c i e z b r o j n e p r z e z l i t e w s k ą s t r a ż p o g r a n i c z n ą c z ę ś c i t e r y t o r j u m p o l s k i e g o.- /Urzędowy komunikat Polskiej Agencji Telegraficznej/.-

Na odcinku IV kompanji Pol.Granicz.w powiecie
Wileńsko-Trockim w obrębie posterunku Podgaje znajduje
się niewielki obszar leśny,objęty naszą linją patrolowa,
a przeto faktycznie należący do R.P.Do tego skrawka lasu
Litwini roszczą pretensje,które datują się jeszcze z marca

roku ubiegłego,kiedy to Straż Graniczna litewska bezprawnie zajęła go przemocą.Wówczas zastępca starosty pow.Wileńsko-Trockiego p.Michał Łukaszewicz odbył konferencję z naczelnikiem pow.Wiłkomierskiego i zatarg cały został zlikwidowany pokojowo bez użycia broni.Wówczas jeszcze p.Łukaszewicz wskazał ~~lita~~ przedstawicielowi władz litewskich,że znana uchwała Rady Ambasadorów w przedmiocie ustalenia przebiegu linji granicznej polsko-~~x~~litewskiej,porucza oznaczenie tej linji w terenie i załatwienie wszelkich spornyc kwestji granicznych Mieszanej Polsko-Litewskiej Komisji Granicznej i że władze polskie ze swej strony oczekują li tylko zgody rządu litewskiego na zwołanie tej Komisji.-

W styczniu r.b. Litwini jednak ponownie wtargnęli do lasu Podgajskiego,dokonali samowolnie wyrębu znacznej jego części i zwieźli drzewo na swój teren.Delegowany na miejsce wypadku p.Łukaszewicz odbył powtórną konferencję z władzami litewskiemi,żądając,by położono wreszcie kres podobnym bezprawiom.-

W dniu 19 lutego r.b.o godz.10 Litwini w sile 50 ludzi,uzbrojonych w karabiny maszynowe i granaty wtargnęli po raz trzeci na teren lasu Podgajskiego,usuwając patrole polskie i grożąc użyciem oręża w wypadku usiłowań naszej straży Granicznej przywrócenia naszego stanu posiadania.W związku z powyżej opisanym faktem gwałtu i swawoli litewskiej władze wojewódzkie wydały właściwe zarządzenia.

Polska prasa Wileńska zarówno "Słowo" jak "Dziennik Wileński" podaje obszerne sprawozdania z przebiegu zajścia.-

"Kurjer Wileński" w numerze z dnia 23 lutego r.b.w następujacy sposób charakteryzuje sprawę:

Nie ulega najmniejszej wątpliwości,że w całej tej akcji ów lasek nie odgrywa jako taki żadnej roli.Zajęcie go przez Litwinów posiada daleko poważniejsze cele.Chodzi poprostu o sprowokowanie władz polskich do zbrojnego lokalnego zatargu,któryby nie stanowiąc żadnej groźby dla interesów litewskich,mógł posłużyć za podstawę do oskarżenia Polski o agresję w stosunku do Litwy.-

Tłem,na którem powstał zamiar tej prowokacji,jest niezawodnie sprawa uzyskania przez Polskę stałego miejsca w Radzie Ligi Narodów.Celem napaści litewskiej jest stworzenie pewnego faktu,któryby za pomocą kłamliwego oświetlenia w prasie zagranicznej,mógł być wykorzystywany jako dowód, że Polska wciąż dybie na niepodległość Litwy i że przeto udzielenie jej miejsca w Radzie Ligi Narodów byłoby zaprzeczeniem kardynalnych zasad,ożywiających tę instytucję.-

Nie przypisujemy zaszczytu autorstwa całej tej imprezy wyłącznie politykom litewskim.Prawdopodobnie nie zdobyliby się oni na ten krok bez inspiracji niemieckiej, która musiała z góry zapewnić im całkowite poparcie swego doskonale zorganizowanego aparatu propagandowego.Tę okoliczność ~~oddawna potwierdzającą~~ całkowicie potwierdzającą oddawna zresztą już znany fakt,że w swojej polityce w stosunku do Polski,Litwa jest przedewszystkiem narzędziem w ręku pruskiem,należy z całym naciskiem podkreślić i odpowiednie stąd wnioski wyciągnąć.-

Pruscy oficerowie w przebraniu cywilnem,kontrolujący i kierujący z Kiernowa akcją pionków litewskich są ciekawem i charakterystycznem sprawdzianem istotnego stosunku Niemiec do niezawisłości litewskiej o tyle dla nich potrzebnej i godnej poparcia,o ile ostrze jej aspiracyj przeciwko Polsce i przeciwko pacyfikacji stosunków w tym ważnym zakątku Europy jest zwrócone.-

Jesteśmy przekonani,że rząd polski nie da się sprowokować temi nędznemi szacherkami na małe awanturki i zajmie stanowisko odpowiadające jego stałym najważniejszym dążeniom politycznym.Za najbardziej niewłaściwe i niecelowe z tego stanowiska uznać należałoby wszelkie działania wynikające z bezpośredniej reakcji uczuciowej.-

Działanie to nie powinno być w żadnem razie połowicznem.Celem jego i podstawa może być jedynie osiągnięcie decydującego rozstrzygnięcia.-

Nie obstajemy przy wyborze tej lub innej drogi do celu tego wiodącej.Zaznaczyć jednak musimy,że społeczeństwo nie zniesienie dłużej kunktatorstwa w decyzji i niedołęstwa w jej realizowaniu.-

"Dziennik Wileński" zaś z dnia 23 lutego pisze:

Nie ulega już dziś wątpliwości,że Kownu chodzi o sprowokowanie incydentu granicznego przed marcową sesją Ligi Narodów.Nie po raz pierwszy Litwa występuje zaczepnie przed obradami Ligi.Chodzi jej o to,aby sprawa wileńska była wciąż na terenie międzynarodowym aktualną,aby Europa nie przeszła nad nią do porządku dziennego.Pomimo licznych afrontów,jakie spotkały Galwanauskasa,jako przedstawiciela Litwy na posiedzeniach Ligi,dyplomacja litewska uporczywie wraca do sprawy,która już przegrała.Ponieważ na wywody dyplomatów litewskich nikt już nie zwraca uwagi,Litwa szuka awantur,aby na drodze napadu bandyckiego podnieść sprawę wileńską.-

Komunikat urzędowy o akcji w dniu 23 lutego był treści następującej:

W wyniku rozpoczętej wczoraj dnia 22 b.m.wieczorem akcji likwidacyjnej przywrócenia polskiego stanu posiadania na odcinku Podhajskim naruszonego bezprawnie w dniu 19-go lutego przez litewską straż graniczną,został teren okupowany bez użycia broni o godz.21-szej tegoż dnia ruchem oskrzydlającym przywrócony,przyczem rozbrojono i zatrzymano trzech funkcjonarjuszy litewskiej straży granicznej, którzy nie chcieli wycofać się z ~~xxx~~ polskiego terenu.-

O godzinie 23 min.30 tegoż dnia znaczny oddział litewski straży granicznej usiłował ponownie wtargnąć na polski teren i zmusić oddział polskiej policji do wycofania się.

Jednak czujność i zdecydowana postawa polskiej policji zmusiła Litwinów do odwrotu na linję patrolową.-

Zachowanie się litewskiej straży granicznej było w wysokim stopniu wyzywające.Nasz patrol,policyjny został ostrzelany przez Litwinów gęstym ogniem karabinowym co postawiło polski oddział w stan koniecznej samoobrony i zmusiło do odparowania napastników krótką salwą karabinową.-

W rezultacie akcji powtórnie został przywrócony całkowicie stan polskiego posiadania przyczem rozbrojono i zatrzymano jeszcze 5 funkcjonarjuszy litewskiej straży granicznej.-

Nazajutrz dnia 23 lutego według informacyj z frontu:

O godzinie 8 min.30 rano litwini rozpoczęli przegrupowywanie swoich sił i dalszą ich koncentrację na odcinku Podgajskim.Szczególniej silniej zaczęli Litwini wzmacniać pozycje w rejonie miejscowości Kliszebłoto,gdzie okopali się.Linje patrolowania Litwini cofnęli wgłąb swego terytorjum o prawie pół kilometra,patrole zaś wzmocnili od 15 do 20 ludzi.-

O godz.2 popołudniu do Kiernowa i Koszedar przybyły litewska policja kolejowa w sile 200 ludzi,z czego należy wnosić,iż Litwini zamierzają sprowadzać dalsze posiłki z kraju.Również zauważono przegrupowania wśród szaulisów.-

Ogółem na odcinku podgajskim Litwini zgromadzili dotychczas 2000 ludzi.-

Tegoż dnia wywiad policji ustalił:O godz.17-ej Litwini wycofali swe posterunki wgłąb o 1 kilometr i patrolują grupami po 30-40 żołnierzy.-

Na wieży kościoła w Kierniowie urządzili Litwini punkt obserwacyjny dla artylerji.Oprócz tego na tej samej wieży ustawiono karabin maszynowy.-

W rejonie miejscowości Ozierki Litwini zaciągają zasieki druciane.Z rozporządzenia komendanta Kiernowa zabroniono ludności palenia światła w domach.Według wiadomości otrzymanych po godz.23 do Muśnik przybył dowódca dywizji generał Żukauskas /Żukowski/.Jednocześnie w Muśnikach z rozkazu dowódcy szaulisów Todcza zebrały się oddziały Szaulisów.

Podajemy poniżej dane Wileńskiej Dyrekcji Lasów Państwowych,dotyczące skrawka lasu,który Litwini pragnęli zagarnąć:

Teren leśny,zajęty przez Litwinów w dn.19 b.m.stanowi enklawę o powierzchni około 10 ha,wrzynającą się w terytorjum Litwy i należy do oddziału 2-go uroczyska Kiernowskiego,obrębu Dukształskiego,leśnictwa po-Pijarskiego,nadleśnictwa Wileńskiego i był dozorowany przez gajowego 9-go obchodu,Wasewicza,zamieszkałego we wsi Pakielnia.-

Na skutek doniesienia Nadleśnictwa Wileńskiego o wyrębie drzewa dokonanem przez władze litewskie w dn.23.X.1924 r.Dyrekcja Lasów Państwowych zwróciła się do Komendy Policji Państwowej XVI Okr. z prośbą o zarządzenie dla ukrócenia samowoli.W odpowiedzi nadeszło powiadomienie,że po porozumieniu się obustronnych władz,litewska straż graniczna zapewniła nienaruszalność lasu kwestjonowanego,aż do definitywnej delimitacji granicy polsko-litewskiej przez właściwą komisję

Pomimo pogróżek i protestów litewskiej straży granicznej gajowy Wasewicz pilnował nadal kwestjonowanego przez Litwinów terenu i donosił leśniczemu i miejscowemu posterunkowi policji granicznej w Podgaju o kilkakrotnem wywożeniu drzewa,przeważnie gałęzi przez władze litewskie pod osłoną uzbrojonej litewskiej straży granicznej.-

Od strony Polski,ludność miejscowa nie miała dostępu do terenu kwestjonowanego przez Litwinów.-

Jeńcy,badani w Wilnie oświadczyli,iż rozpoczęli akcję dlatego,że:

mieli rozkaz od komendanta straży granicznej.Polecenie to otrzymali wieczorem dnia 18 lutego.W dniu 19 o godzinie 9-ej rano wymaszerowali w sile 50 ludzi z Kiernowa do Kliszebłota skąd wysłano patrol w ilości 9-ciu do lasu Podgajskiego,celem zrekognoskowania terenu.W godzinę po wymarszu patrolu wysłano jeszcze 10 ludzi,którym wydano rozkaz w razie wkroczenia straży granicznej polskiej usunąć ją choćby siłą z zajętego lasu.O 6-ej wieczorem do wsi Muśniki przybył oddział "szaulisów",który obsadził wzgórze leżące o 200 kroków,leżące naprzeciw Podgajskiego lasu,dwoma karabinami maszynowemi, w ten sposób ustawionemi,że las wrazie czynnej akcji z naszej strony znalazłby się w ogniu krzyżowym.Następnie oddział policji litewskiej ściągnięty z drugiego rejonu straży granicznej litewskiej obsadził Kiernowo.Oddział ten liczył 40 ludzi Do Kliszebłota i Muśnik zaprowadzono połączenia telefoniczne

Dalej jeńcy zeznają,iż zauważyli jakichś dwuch nieznanych im oficerów,którzy zupełnie,ani po litewsku,ani po polsku nie rozmawiali.Później dowiedzieli się,że są to Niemcy. Oficerowie ci przebywali w towarzystwie starosty powiatowego który wieczorem w dniu 19 lutego przyjechał do Kiernowa.Na drugi dzień rozeszły się pogłoski wśród policjantów litewskich,że do Kowna przyjechali przedstawiciele rządu niemieckiego i sztab oficerów niemieckich,którzy mieli kierować i wspomagać radą dowództwo wojsk litewskich w ewentualnej ~~akcj~~ akcji wojennej z Polską.-

W dniu zajęcia lasu policjanci litewscy otrzymali uzupełnienie w amunicji.Zwykle posiadali po 40 ładunków,a w dniu tym otrzymali jeszcze po 60 sztuk na karabin ~~maszynowy~~ dodatkowo

Prócz tego każdy zaopatrzony był w dwa granaty ręczne.Z chwilą, gdyby padły pierwsze strzały ze strony polskiej mieli po zajęciu lasu posunąć się o kilkaset metrów w głąb polskiego terytorjum.Przed wymarszem otrzymały wszystkie oddziały rozkaz zabraniający bezwzględnie strzelanie jako pierwszym do Polaków. Jednak samo zachowanie winno było być,w stosunku do polskiej straży granicznej,jaknajbardziej prowokacyjne,iżby spowodować pierwsze strzały ze strony polskiej.-

Oddziałów wojskowych według zeznań policjantów w rejonie niema i nie były koncentrowane.Natomiast w dniu 22 lutego przybył jeden oddział "szaulisów",ściągnięty z trzeciego rejonu straży granicznej litewskiej,którego siłę podać nie umieli, a który rozkwaterowany został w Kiernowie.-

Policjanci litewscy stwierdzają,że podczas wypierania ich z zajętego lasu w dn.23 lutego pierwsze strzały padły z ich strony,co też w protokułach podpisali.-

Charakterystyczne są zaprzeczenia faktu napaści przez prasę litewską.Czytamy w N.43"Rytasa"z dn.23/II.komunikat Elty z dn.22/II.r.b.

W prasie zagranicznej ukazała się pogłoska z Warszawy,że na linji demarkacyjnej w pobliżu Podhajów miało miejsce poważne starcie pomiędzy Litwinami a Polakami.Starcie miało rzekomo nastąpić wskutek przejścia kompanji regularnego wojska litewskiego przez linję demarkacyjną.

Wszystko to jest kolejnem oszczerstwem polskiem,skierowanem przeciwko Litwie.W rzeczwistości miał miejsce konflikt o blisko 15 ha lasu,który Polacy kilkakrotnie już próbowali rąbać. Pograniczna policja litewska,zauważywszy,że zbrojni policjanci polscy,po przejściu linji demarkacyjnej,zaczęli rąbać drzewa po stronie litewskiej,okrążyła ich i zaproponowała odwrót.Polacy próbowali się sprzeciwiać wszelako na groźbę policji litewskiej wycofali się.Na tem konflikt się zakończył.-

Dnia 24 b.m.Litwini starali się nawiązać pertraktacje z władzami polskimi i dnia 25 o godz.12-tej odbyło się spotkanie naczelnika pow.Wiłkomierskiego p.Szabanowicza z zastępcą Starosty Wil.-Trockiego p.Łukaszewiczem.-

Przedstawiciel litewski p.Szabanowicz żądał wydania jeńców i wycofania z lasu Podgajskiego polskich placówek,proponując stworzenie zeń neutralnego terenu.Jednocześnie zaznaczył,że narazie nie posiada żadnych pełnomocnictw od swej przełożonej władzy. Zastępca Starosty Wil-Trockiego p.Łukaszewicz między innemi zaproponował utworzenie mieszanej komisji dla zlikwidowania zatargu. Wicewojewoda Wileński w sprawie propozycyj litewskich,że mowy być nie może o utworzeniu z Podhajskiego lasku neutralnego pasu,a wydanie jeńców możliwe jest tylko w wypadku pisemnego zobowiązania się Litwinów,że w przyszłości podobne napady straży granicznej mieć miejsca nie będą.-

Zgodnie z umową stron pertraktacje dalsze miały się odbyć dn.26 lutego.Otóż o godz.9 rano 26 b.m.policjant litewskiej straży granicznej podszedł pod pikietę naszą N.1,z zawiadomieniem, że naczelnik powiatu Wiłkomierskiego p.Szabanowicz prosi p.Łukaszewicz o przybycie na miejsce spotkania i dania mu w kwestji przedwczorajszych próśb,a głównie prośby zwrotu jeńców , odpowiedzi .Gdy p.Łukaszewicz przybył o godz.9 m.30 na miejsce zamiast oczekiwanego naczelnika pow.Wiłkomierskiego zastał niższego funkcjonarjusza litewskiej straży granicznej bez broni i dwuch uzbrojonych w karabiny również niższych funkcjonarjuszy.Wobec więc nie przybycia na miejsce spotkania naczelnika powiatu Wiłkomierskiego pertraktacje odbyć się nie mogły.-

II.ŻYCIE GOSPODARCZE.a/Stosunki wewnętrzne.-

"Lietuvos Ukis" o Izbie Rolniczej.

"Lietuvos Ukis" w N.6 omawia organizację Izby Rolniczej.Czytamy tam:

W myśl przyjętego dnia 19/XII.25 r.przez Sejm statutu Izby Rolniczej ta ostatnia rozpocznie w roku bieżącym swą działalność.Izby Rolnicza ma na celu podnoszenie poziomu rolnictwa oraz reprezentację interesów rolników zawodowych /§ 1/.

Izba Rolnicza winna /§ 12/: 1/na prośbą Ministra Rolnictwa wyrażać swą opinję co do sposobów podnoszenia poziomu rolnictwa,udzielać niezbędnych informacyj rolniczych, delegować swych ekspertów,2/na polecenie ministra Rolnictwa bezpośrednio podnosić kulturę rolną.Izba Rolnicza ma prawo / § 13/ wyrazić swą opinję:1/o wydawaniu związanych z rolnictwem ustaw, 2/ o taryfach eksportowych,importowych i kolejowych,na ile dotyczą one produktów i rekwizytów rolniczych Izba Rolnicza cieszy się prawami osoby jurydycznej./ § 15/.-

Członków Izby Rolniczej w liczbie od 12 do 36 wybierają na przeciąg trzech lat organizacje,pracujące nad podniesieniem kultury rolnej oraz w zakresie zwiazanego z rolnictwem handlu i przemysłu.Corocznie na miejsce dawnych członków wybiera się nowych /1/3 część ogólnej liczby członków; §§ 3-10/ Kierownictwo spraw należy do Walnych Zgromadzeń oraz do Zarządu,składającego się conajmniej z 3-ch członków /§ 18/

Izba Rolnicza w działalności swej ma poczęci zależeć od Ministra Rolnictwa:Izba powstaje jedynie za zezwoleniem Ministra Rolnictwa / § 2/; ten ostatni może zażądać zwołania zgromadzenia walnego /§ 19/ i przesłać Izbie sprawy do rozpatrzenia /§ 22/,w posiedzeniach Izby Rolniczej może brać udział przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa z głosem doradczym /§ 26/;Minister Rolnictwa wydaje regulamin w sprawie wprowadzenia niniejszego statutu w życie /§40/.Co się tyczy finansów Izby Rolniczej to składając się na nie składki /inàlšai/ / § 37/ wchodzących w skład Izby organizacyj,preliminowane w budżecie sumy z ramienia Ministerstwa Rolnictwa,wreszcie z innych nadwyżek.Rozwiązać Izbę Rolniczą ma prawo jedynie Gabinet Ministrów / § 39/.-

Zamierzane zużytkowanie pożyczki zagranicznej.-Poseł Szmulksztis leader chrześćjańskiej demokracji w wywiadzie udzielonym przedstawicielowi " Rytasa",ogłoszonym w N.29 tak określa ewentualne zużytkowanie pożyczki zagranicznej:

Rząd litewski zgadzając się w zasadzie na zaciągnięcie pożyczki amerykańskiej w wysokości 12 milj.litów zamierza użyć ją jak następuje:1/założenie Banku Hipotecznego, w którym rolnicy litewscy mogliby zaciągać długoterminowe, tak potrzebne dla odbudowy i podniesienia rolnictwa pożyczki pod zastaw swych gruntów, 2/subsydjowanie Banku Ziemskiego, skąd czerpaliby kredyty osadnicy na budowę budynków i kupno inwentarza.3/dalsza budowa kolei Omole-Telsze.4/dokończenie budowy i remont szos oraz budowa mostów.-

Obrót wekslowy na Litwie.- "Lietuvos Ukis" w numerze pierwszym r.b. zamieszcza pod ~~wyższy~~ powyższym tytułem artykuł.Podajemy go w streszczeniu:

Dnia 1-go stycznia 1923 roku w dziewięciu litewskich bankach akcyjnych znajdowało się zdyskontowanych weksli

II. ŻYCIE GOSPODARCZE. /Stosunki wewnętrzne/.

"L i e t u v o s Ū k i s" o I z b i e R o l n i c z e j.

"Lietuvos Ūkis" w N.6 omawia organizację Izby Rolniczej litewskiej, czytamy tam:

W myśl przyjętego dnia 19/XII 25 r. przez Sejm statutu Izby Rolniczej, "za ośrodek rozpoczęcia w roku bieżącym swej działalności Izby Rolniczej ma na celu podnoszenie poziomu rolnictwa oraz reprezentacje interesów rolników zawodowych /§ 1/.

Izba Rolnicza winna /§ 12/: 1/na prośbę Ministra Rolnictwa wyrażać swe opinie co do sposobów podnoszenia dziedzin rolnictwa, udzielać niezbędnych informacyj rolniczych, delegować swych ekspertów, 2/na polecenie ministra Rolnictwa bezpośrednio podnosić kulturę rolną. Izba Rolnicza ma prawo /§ 13/ wyrażać swe opinie: 1/o wydawaniu związanych z rolnictwem ustaw, 2/ o taryfach eksportowych, importowych i celnych, na ile dotyczą one produktów i przemysłów rolniczych. Izba Rolnicza cieszy się prawami osoby prawnej. /§ 15/.

Członków Izby Rolniczej w liczbie od 12 do 36 wybierają na przeciąg trzech lat organizacje, pracujące nad podniesieniem kultury rolnej oraz w zakresie związanego z rolnictwem handlu i przemysłu. Corocznie na miejsce dawnych członków wybiera się nowych /1/3 część ogólnej liczby członków; §§ 3-10/ Kierownictwo spraw należy do Walnych Zgromadzeń oraz do Zarządu, składającego się conajmniej z 3-ch członków /§ 16/.

Izba Rolnicza w działalności swej ma pocztowy zakaz od Ministra Rolnictwa, a Izba powstaje jedynie za zezwoleniem Ministra Rolnictwa /§ 2/; ten ostatni może zażądać zwołania zgromadzenia walnego /§ 19/ i przesłać Izbie sprawy do rozpatrzenia /§ 22/. W posiedzeniach Izby Rolniczej może brać udział przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa z głosem doradczym /§ 26/. Minister Rolnictwa wydaje regulamin w sprawie wprowadzenia niniejszego statutu w życie /§ 40/. Co się tyczy funduszów Izby Rolniczej to składają się na nie składki /Art. 5 [illegible]/ § 37/ wchodzących w skład Izby organizacyj [illegible] oraz w budżecie państwa z ramienia Ministerstwa [illegible] i z innych źródeł. Rozwiązać Izbę Rolniczą ma prawo jedynie Gabinet Ministrów /§ 39/.

Z a m i e r z o n e z a c i ą g n i ę c i e p o ż y c z k i z a g r a n i c z n e j. - Poseł Samulewicz, lider chrześcijańskiej demokracji w wywiadzie udzielonym przedstawicielowi "Rytasa" ogłoszonym w N.29 tak określa ewentualne zaciągnięcie pożyczki zagranicznej:

Rząd litewski zgadzając się w zasadzie na zaciągnięcie pożyczki amortyzacyjnej w wysokości 12 milj. litów zamierza użyć ją tak na: 1/ założenie Banku Hipotecznego, w którym rolnicy litewscy mogliby zaciągać długoterminowe, tak potrzebne dla odbudowy i podniesienia rolnictwa, pożyczki pod zastaw swych gruntów, 2/ na zaopatrzenie Banku Ziemskiego, skąd otrzymaliby kredyty osadnicy na budowę budynków i inwentarza 3/ dla budowy kolei [illegible] dokończenie budowy i remont szos oraz budowę mostów.-

O b r ó t w e k s l o w y n a L i t w i e. - "Lietuvos Ūkis" w numerze pierwszym r.b. zamieszcza pod tym tytułem artykuł. Podajemy go w streszczeniu:

Dnia 1-go stycznia 1928 roku w działających litewskich bankach akcyjnych znajdowało się zdyskontowanych weksli

na sumę blisko 5 milj.litów,zaś dnia 1 stycznia 1924 r. cyfra ta wynosiła już 19 milj.litów.Dnia 1 lipca 1923 r. we wszystkich litewskich instytucjach kredytowych /licząc w tem Bank Litewski,prywatne kantory bankowe,towarzystwa wzajemnego kredytu oraz banki kooperacyjne/ znajdowało się zdyskontowanych weksli na sumę 13,955,600 litów,zaś dnia 1 lipca 1924 r.cyfra ta wynosiła 34,090,000 litów. Dnia 30 czerwca 1924 r. obrót wekslowy wyrażała się sumą 32,818,200 lit.,zaś 30 czerwca 1925 r. - sumą 38,423,100 litów.Cyfry powyższe wykazują ciągły i szybki wzrost obrotu wekslowego w okresie trzech lat.Obrót wekslowy niewątpliwie przyczynił się do ożywienia produkcji,handlu i konsumcji na Litwie,zwłaszcza skoro się weźmie pod uwagę,że granice litewskiego obrotu pieniężnego nie odpowiadały i dotychczas jeszcze nie odpowiadają siłom twórczym państwa i potrzebom handlu krajowego.-

Jednocześnie na Litwie daje się zauważyć głód kredytowy.Kredytów potrzebują rolnicy,właściciele nieruchomości miejskich i osadnicy.-

We wrześniu i październiku 1925 r. sytuacja na litewskim rynku pieniężnym była bardzo napiętą.Pomimo te wszakże liczba protestowanych weksli nie była większą ani żeli w odnośnym okresie z 1924 r. W listopadzie /1925 r/ zaczęły się odczuwać trudności przy wykupywaniu dyskontowanych weksli,wszelako sytuacja nie przybrała jeszcze charakteru katastrofy.Zimą /1925-26/ obrót wekslowy na Litwie ograniczono,a to przez cofnięcie kredytów na import /Przyp.Red.Biul/.-

b/Stosunki z zagranicą.-

Przestrogi Vygandasa-Puryckisa przed zbytniemi ustępstwami w układach z Łotyszami.- "Lietuva" w N.26 umieszcza artykuł Puryckisa /Vygandasa/ o litewskiej polityce ekonomicznej.W artykule tym autor wypowiada się za protekcjonizmem w przemyśle,zresztą stosowanym przez rząd litewski i porusza sprawę niebezpieczeństwa zbytnich ustępstw w układach z Łotwą.Odnośne wywody p.Puryckisa podajemy poniżej:

W związku z ustępstwami celnemi,jakie Litwa ma poczynić na rzecz Łotwy,zastanowić się należy nad tem,jak ustępstwa te odbiją się na dochodach celnych Republiki Litewskiej oraz na jej przemyśle.Pozycja dochodów celnych wyraża się w budżecie litewskim na r.1926 sumą 50 miljonów litów,a więc dochody celne stanowią przeszło 20% wszystkich dochodów państwa.Jak widzimy więc,pozycja to poważna i należy być pod tym względem ostrożnym,gdyż w przeciwnym razie może wytworzyć się w budżecie luka,którą trudno będzie zapełnić.-

O wiele trudniej jest określić,w jaki sposób ustępstwa poczynione wyrobom łotewskim odbiją się na przemyśle litewskim.Wprawdzie rząd litewski zdecydowany jest udzielić ulg celnych jedynie tym wyrobom łotewskim,których na Litwie się nie produkuje,jednak niemożliwem bodaj będzie bezwzględne przeprowadzenie tej zasady.Poczynione ustępstwa pośrednio przynajmniej odbiją się na tej czy innej dziedzinie przemysłu litewskiego.-

"Rytas" o traktacie z Łotwą.-"Rytas" w N.30 zamieszcza artykuł p.t.:"W przededniu układów z Łotwą"

W prowizorycznym układzie handlowym,Łotwa zobowiązała się już w swoim czasie stosować minimalną taryfę w stosunku do towarów litewskich.Litwa zaś ze swej strony przyrzekła nie stosować względem Łotwy odnośnego paragrafu ustawy celnej,na mocy którego cła na towary państwa,które nie podpisało jeszcze z Litwą traktatu handlowego,ulegają podwyżce.

Rozpatrywanie obustronnych projektów przyszłego traktatu handlowego,a zwłaszcza rozpatrywanie długiej,obejmującej 160 pozycyj listy towarów łotewskich,zajęło sporo czasu.-

Łotewskie sfery przemysłowe ogromnie interesują się przebiegiem układów.Niektórzy z przemysłowców wyrażają nawet obawy,czy przyszły traktat istotnie zapewni towarom łotewskim zbyt na Litwie i czy uchroni je przed konkurencją towarów pochodzenia zachodnio-europejskiego.-

Obawy przemysłowców litewskich są jeszcze większe.Troszczą się oni o to,czy aby z chwilą podpisania traktatu handlowego,nie ustanie protekcjonizm względem przemysłu litewskiego i czy fala wyrobów łotewskich nie zaleje rynku litewskiego,podcinając tem samem przemysł litewski. Obawy te są wszelako płonne.Łotwie chodzi przecież o eksport do Litwy tych towarów,które już napływały i napływają na rynek litewski z Europy Zachodniej.-

Traktat handlowy będzie miał specjalne znaczenie dla rolnictwa litewskiego,stanowiącego przeszło 80% ogólnej gospodarki państwowej,pozatem traktat wywrze niemały wpływ na polityczne współżycie obu państw,wzmacniając pozycje ich nad Bałtykiem.-

Społeczeństwo litewskie ogromnie interesuje się przyszłym traktatem handlowym z Łotwą.W kwestji tej zainteresowana jest również Kłajpeda,która na życzenie Dyrektorjatu,wysłała swego przedstawiciela,jako członka delegacji litewskiej.-

S t o s u n k i   h a n d l o w e   z   A m e r y k ą   i   R o s j ą w oświetleniu Dyrektora Międzynarodowego Banku w Kownie p.Romana.Dyrektor Międzynarodowego Banku w Kownie w wywiadzie ogłoszonym w "Rytasie" tak określa stan stosunków Litwy z Ameryką i Rosją:

Stosunki handlowe pomiędzy Litwą i Ameryką wciąż się poprawiają.Wprawdzie dotychczas Litwa niestety nie podpisała z Ameryką traktatu handlowego,lecz firmy amerykańskie okazują Litwie coraz większe zaufanie.- Finansiści amerykańscy /Litwini amerykańscy/ nie odegrywają dotychczas w Litwie żadnej roli.Przypisać to należy nieznajomości przez nich ustaw rosyjskich,jakie z małemi kodyfikacjami działają na Litwie.- Pożądana przeto jest rzecza,aby ustawy owe uległy gruntownej kodyfikacji i ujednostajnieniu.-

Co się tyczy stosunków handlowych rosyjsko-litewskich to jest nadzieja na ich rozwiązanie. Rosja mogłaby eksportować na Litwę naftę względnie benzynę,zaś Litwa eksportowałaby do Rosji bydło i wyroby żelazne.-

------ooOoo------

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I SPRAWY SPOŁECZNE.

P r z e b i e g w y b o r ó w P r e z y d j u m o s t a t - n i e j s e s j i S e j m u .- Sprawozdawca sejmowy "Dnia Kowieńskiego" umieszcza w N.36 tego pisma przebieg posiedzenia Sejmu z dnia 9 lutego,na którem dokonano wyborów Prezydjum.Ponieważ przebieg ten jest wysoce charakterystycznym dla narodowego przedstawicielstwa Litwy i tem ciekawy,że dał w wyniku owładnięcie fotelem marszałka przez przedstawiciela opozycji;treść sprawozdania "Dnia Kowieńskiego" umieszczamy poniżej:

Gdy "panowie" sytuacji sejmowej zjawili się rano do Sejmu i w przerażeniu znaleźli na sali pełną mobilizacji opozycji włącznie do jednego posła z grupy ludowców,generalicja chrześćjańskiej demokracji udała się na narady.Puszczono w ruch telefony i samochody.W rezerwie okazali się możliwymi do zdobycia: chory ksiądz poseł minister Krupawiczius,dwóch posłów "ukininków",będacych w pociągu pomiędzy Janowem a Kownem, oraz minister Karvelis,który popadł w obezwładniającą melancholję po wyjeździe kapitalistów amerykańskich a potem i angielskich.-

Przy takiem "saldo" pozycji w stosunku do ilościowo równej opozycji,z bólem serca zdecydowano się otworzyć posiedzenie,które i tak w nieprzyzwoity sposób odwlekano oczekujac posiłków.-

Rozpoczęto wybory prezydjum.Sekretarz jesiennej sesji p.Joczys odczytuje nazwiska z szybkością analfabety /a nuż jeszcze ktoś przybędzie?.W ostatniej chwili raźnym krokiem,o własnych siłach,zjawia się p.Krupaviczius pomimo,iż prasa rządowa tego dnia pisała,że,chociaż stan zdrowia nieco się polepszył, p.Minister jeszcze z kilka dni nie będzie mógł pełnić swych obowiązków./ Pan Minister oddaje swój głos.-

Pierwsze głosowanie daje rezultat fatalny: opozycja prawie zwycięża,lecz ratuje sytuację formalność:brak ustawowej przewagi jednego głosu.

Prawica proponuje przerwę.Wniosek idzie na głosowanie Licza głosy... i znowu fatalnie: 36 na 36.Wniosek nie zyskuje większości.Lecz na odsiecz śpieszy przewodniczący,p.Raulinajtis:ogłasza w popłochu "za" 37, "przeciw" 36.-

Robi się piekło na sali."Skandal","Do prokuratora z nim.Złodziej,ukradł głosy.Pod sad go" i wiele,wiele innych epitetów,mocno nieparlamentarnych,mocno opieprzonych.-

Lecz przewodniczący ratuje siebie i prawicę ucieczka z sali,posiedzenie przerwane.Cel przerwy osiagnięty:przybywają posiłki z pociągu szawelskiego.Większość prawicy zapewniona.-

Posiedzenie trwa dalej:Wybory powtórne pomiędzy dwoma kandydatami:federantem Ambrozajtisem i doktorem Staugajtisem. Licza głosy i znowu piorun z jasnego nieba:za Staugajtisem 39, za Ambrozajtisem 36.-

Zdrada prawicy.Opozycja bowiem niema na sali 39 głosów.Wniosek jasny.-

Tu właśnie sprawdziły się wiadomości posiadane uprzednio przez opozycję,że blok chrześćjańskiej demokracji zaczyna pękać na podobieństwo...drukarni państwowej,która zarysowała się nazajutrz po wykończeniu.Znazło się dwuch czy trzech posłów którzy wyłamali się z ~~kkzaskx~~ trzyletniej dyspliny i podtrzymali w tajnym głosowaniu obóz przeciwnika.-

W całym tem zajściu nie jest bynajmniej ważnym fakt wyboru opozycjonisty na marszałka,gdyż prawica nie zaniedba pierwszej lepszej okazji,by się go pozbyć.Jeśli to tylko się uda.Ani kompromitacja p.Raulinajtisa z owemi 37 głosami.Takie cuda już dziś nikogo nie wprawiają w zdumienie,to chleb powszedni w naszym życiu politycznym.

Najważniejszym zdarzeniem w tem wszystkiem jest sam w sobie fakt zachwiania się twierdzy chrześćjańskiej demokracji

Zwłaszcza przed wyborami nabiera to specjalnego znaczenia,A n jest wykluczonem,że i przed rozwiązaniem obecnego sejmu żywic odśrodkowe w łonie chrześcjańskiej demokracji bloku zdecyduje się na konsekwentnę podniesienie przyłbicy,co równałoby się runięciu potęgi,która kraj doprowadziła dziś do krawędzi zguby

x x

x

Obranie na marszałka wbrew dotychczasowemu układowi sił przedstawiciela ludowców d-ra Jana Staugajtisa było niespodzianką dl obu stron o charakterze dość przygodnym.

Wybór ten uskuteczniomym został dzięki trzem posłom z ch.d. prawdopodobnie z grupy ks.Vilimasa /głosowanie było tajne/.

W ten sposób 36 głosów opozycji wyrosło odrazu do 39 głosów większości,degradując dotychczasową większość do 36 głosów mniejszości.

Dlaczego uczynił to ks.Vilimas trudno dociec.Ekonomista, człowiek poważny,nie mógł patrzeć krytycznie na rzady swych współtowarzyszy partyjnych.-

Lecz czy to miało być tylko pewnego rodzaju memento?Twierdzą,że grupa ta już dawno odpadła od bloku ch.d. i zajmuje stanowisk wyczekujące.W każdym razie obecnie z tego pierwszego kroku konsekwencji nie wyciągnęła i już w głosowaniu na pierwszego cicemarszałka przepada kandydat opozycji socjalista Kajrys włśnie znowu przeciwko 39 głosom większości,z którą znów poszła grupa ks.Vilimasa.Całe te prezydjum po za marszałkiem obrane zostało przeciwko głosom opozycj

W dniu tym oczywiście wagi nabrały głosy mniejszości narodowych,bez których nawet to przypadkowe zwycięstwo opozycji nie był możliwe.-

Wybór jednakże dla Staugajtisa jakkolwiek może nie jest wskaźnikiem głębszego przegrupowania sił w łonie Sejmu litewskiego, przynieść jednak może dla stronnictwa rządzącego dużo przykrych niespodzianek,ze względu na rolę i władzę,jaką obdarza Konstytucja litska marszałka Sejmu.Nic też dziwnego,że dotychczasowa większość która w nadziei,że nie prędko wysunie się jej z rąk ta godność,obdarzyła ją tak szerokiemi prawami - jakich nie posiada przewodniczący parlamentu w żadnym kraju,urządziła nowoobranemu marszałkowi kocią muzykę zaraz po jego wybraniu.-

x x

x

S p r a w a z n i e s i e n i a s t a n u w o j e n n e g o w S e j m i e n a p o s i e d z e n i u w d n i u 12/II. r.b."Lietuvos Żinios" w N.37 z 14/II.r.b. zamieszczają przebieg debatów sejmowych nad projektem ustawy o zniesieniu stanu wojennego.Debaty miały miejsce dnia 12/II.r.b.

Projekt ustawy o zniesienie stanu wojennego został
wniesiony już w 1922 r.,gdy premjerem był p.Galvanauskas.
Stąd wynika,że zarówno ministerstwo Obrony Krajowej,jak równi
nież cały rząd już trzy lata temu uznał,iż stan wojenny jest
niepotrzebny.Pomimo to wszystko większość sejmowa unikała
dotychczas rozpatrywania projektu o zniesieniu stanu wojen-
nego.Dopiero na posiedzeniu z 12/II.r.b. marszałek sejmu
dr.Staugajtis,opierając się na statucie sejmowym wciągnął
projekt ten na porządek dzienny.Wszelako,gdy fakt ten stał
się wiadomym,nie zgłosił się ani jeden z urzędowych referen-
tów dla zreferowania projektu."Krikszczioniowie" chcieli
przez to przeszkodzić rozpatrywaniu wzmiankowanego projektu
Wszelako manewr bloku k.d. spełzł na niczem,gdyż zreferowa-
nia projektu podjął się dr.Grinius /v.l./Wśród posłów z blo
ku k.d.wszczął się w związku z tem nieopisany hałas.Rozległy
się okrzyki,że dr.Grinius /v.l./ nie ma prawa referować.
Jednakże marszałek oświadczył,iż w sejmie już były preceden-
sy,kiedy w razie odmowy referentów urzędowych,na trybunę wstę
powali inni posłowie.Tak np: o zmianie ustawy celnej refe-
rował w swoim czasie pos.Kwieska /v.l./, o statucie Izby Rol-
niczej referował pos.Ralys /v.l./i t.d.

Referent dr.Grinius dowodził,że stan wojenny jest
zupełnie zbędny w spokojnym kraju,jak to zresztą dawno już
wykazano w Sejmie,prasie i na zgromadzeniach.Utrzymanie sta-
nu wojennego nie jest niczem uzasadnione gdyż nie ma ani woj
ny,ani zbrojnych powstań,ani żadnych innych przyczyn.

Sam tekst projektu jest zwięzły:"W e w s z y s t-
k i c h m i e j s c o w o ś c i a c h , g d z i e
t r w a s t a n w o j e n n y u l e g a o n xxxxx
z n i e s i e n i u".- Referent proponuje przyjąć tekst po-
wyższy w III-m czytaniu.-

Następnie przemawiał pos.Draugelis /u.s./opowiada-
jąc się stanowczo za otrzymaniem stanu wojennego.Za najważ-
niejszy motyw tego stanowiska podał pos.Draugelis kryzys eko
nomiczny.Leader partji u.s. zamierza więc polepszyć byt rol
ników przy pomocy ... stanu wojennego.

Następny mówca ks.Steponaviczius /k.d./ oświad-
czył,że utrzymanie stanu wojennego kosztuje skarb przeszło
miljon litów rocznie i jest wielce szkodliwy dla życia eko-
nomicznego./Sprawozdawca "Dnia Kowieńskiego" stwierdza,że pos
Steponaviczius powiedział mniejwięcej to samo co Draugelis,
to znaczy wypowiedział się przeciwko wnioskowi.Jest to o wie
le prawdopodobniejsze niż to co podaje "Liet.Zin.",gdyż ks.
Steponaviczius jest leaderem chrześćjańskiej demokracji.Przyp
Redakcji.Biuletynu/.-

Za utrzymaniem stanu wojennego oświadczyli się jesz
cze: ks.Vajłokjtis /u.s./,pos.Dirzys /u.s./ks.Szmułksztis/kd/
i pos.Ambrozajtis /d.f./Ks.Szmułksztis /k.d./zwalał jak zwyk-
le winę na partję v.l.,zarzucając,iż dr.Grinius /v.l./będąc
premjerem niepotrzebnie podpisał ustawę o wprowadzeniu sta-
nu wojennego.-

Następny mówca ks.Vilimas /k.d./zgadza się w zasa-
dzie na zniesienie stanu wojennego,wszelako nie orjentuje
się dokładnie w organizacji sądów doraźnych.-

Pos.Toluszys /v.l./w przemowie swej wykazał przy po
mocy dokumentów,że frakcja v.l. już od czasów sejmu ustawodaw
czego domaga się zniesienia stanu wojennego.-

Pos.Pleczkajtis /s.d./i pos.Bielinis/s.d./ w
przemówieniach swych również występują przeciwko utrzymaniu
stanu wojennego i dochodzą do wniosku,że blok k.d. gorliwie
broni stanu wojennego,pragnąc przy jego pomocy,zapewnić sobie
większość sejmową na przyszłość /nowe wybory do Sejmu/.-

S p r a w a   z n i e s i e n i a   s t a n u   w y j ą t k o w e g o   w   S e j m i e

w   d n i u ... n a   p o s i e d z e n i u   w   d n i u   12.II.

[illegible] w Nr. z 12/III r.b. zamieszcza przegląd debatów sejmowych nad projektem ustawy o zniesieniu stanu wyjątkowego. Debaty miały miejsce dnia 12/II r.b.

[illegible]

Następnie wszedł na mównicę pos.Joczys /d.f./ i zaczął wykrzykiwać pod adresem marszałka Sejmu.Wystąpienie pos. Joczysa poparte zostało przez ks.Szmułksztisa i innych "krikszczioniów".Dały się nawet ~~krzy~~ słyszeć okrzyki wyrażające brak zaufania do marszałka.-

Z powyższego wynika,że blok k.d. zdecydowany jest urządzać stale obstrukcje nowemu marszałkowi.Dyskusje nad ~~zni~~ zniesieniem stanu wojennego nie zostały zakończone.-

Przed zakończeniem posiedzenia posłowie z bloku k. d.wysunęli wniosek zamknięcia bieżącej sesji sejmowej i ~~z~~ wyznaczenia nowej sesji na 18/II.r.b.Wszelako marszałek wniosek ten,jako niezgodny ze statutem sejmu,odrzucił.W odpowiedzi na wśród "krikszczioniów" wszczął się wielki hałas. W trakcie tego marszałek ogłosił,iż posiedzenie zostało zakończone.-

Zaznaczyć jeszcze należy,iż na tem samem posiedzeniu miał miejsce incydent następujący:Ks.Szmułksztis ~~z~~/k.d./ złożywszy na ręce marszałka jakiś wniosek i otrzymawszy odpowiedź,iż wniosek ów nie zostanie głosowaniu poddany,krzyknął:"Skoro Pan nie poddasz wniosku pod głosowanie,to nie wyjdziesz stąd żywy".-

Burzliwe sceny w Sejmie litewskim z powodu postawienia na porządek dzienny przez nowego marszałka wniosku o zniesienie stanu wojennego przeniosły się i na następne posiedzenie z dnia 19 lutego r.b.Oto pokrótce jego przebieg:

Na posiedzeniu pos.Ambrozajtis żądał oddania marszałka pod Sąd.Inni posłowie w imieniu całej grupy rządzącej a więc Chadecji,związku rolników, i federacji pracy zgłaszają marszałkowi votum nieufności z powodu odmowy jego postawienia pod głosowanie sprawy zamknięcia bieżącej sesji dla spowodowania nowych wyborów prezydjum.-

Powstaje hałas i krzyki,opozycja broni swego przewodniczącego.Przewodniczący oświadcza,że wpłynął wniosek ludowca o odesłanie sprawy stanu wojennego z powrotem do komisji.

Prawica żąda postawienia swego wniosku pod głosowanie,lewica - swego.Słychać okrzyki:"dyktator,uzurpator".

Wśród hałasu marszałek posiedzenie zamyka.Sprawa stanu wojennego pozostaje w zawieszeniu.nadal.-

P o s e ł S z m u ł k s z t i s o a k t u a l n y c h z a g a d n i e n i a c h p o l i t y k i w e w n ę t r z n e j .- Pos.Szmułksztis w wywiadzie ogłoszonym w N.29 "Rytasa" oświadczył co następuje:

W zakresie stosunków wewnętrznych wysuwa się na pierwszy plan kwestja osadników,których liczba jest na Litwie znaczna.Pożądaną jest rzecza,aby osadnicy stworzyli własny związek o określonym programie polityczno-ekonomicznym.Pozatem rząd dąży do zakreślenia granic pomiędzy działalnością samorządów a resortem rządu.W związku z tem zostanie np:resort policji ograniczony do właściwych sobie czynności.Tak np: procedura ściągania podatków przekazana odtąd zostanie innym instytucjom.Ograniczenie resortu policyjnego pozwoli na redukcję kontygensu policji przy jednoczesnem podwyższeniu płac.-

Pozatem rząd zwróci uwagę na ~~nie~~ budowę przytułków oraz szpitali,udzielając tym instytucjom odpowiednich subsydjów.-

Co się tyczy przyszłych wyborów do Sejmu to skonstatować narazie należy,że ludność poważnie interesuje się pracami rządu i nie poddaje się tak łatwo tumanieniu sfer opozycyjnych.Naogół więc wychodziłoby na to,że dzisiejsze

partje rządzące utrzymają się i nadal przy władzy.
Do ordynacji wyborczej nie zamierza się wnieść żadnych istotnych zmian.Byłoby jedynie wskazanem ograniczyć liczbę posłów co z jednej strony zmniejszyłoby wydatki państwa,z drugiej zaś - wpłynęłoby na lepszy dobór posłów pod względem kwalifikacyj moralnych i umysłowych.Wybory do Sejmu odbędą się w początkach maja r.b.

"Lietuvos Žinios " o przyszłych wyborach do Sejmu.- "Lietuvos Žinios" w N.16 rozpatrują kwestję przyszłych wyborów w sposób następujący:

Blok chadecki może podczas przyszłych wyborów do Sejmu ponieść porażkę.Krach polityki "krikszczioniów" stał się już faktem dokonanym.Z drugiej znów strony w kraju zaczyna budzić się uświadomienie polityczne.-
Blok k.d.dążyć niewątpliwie będzie nie licząc się ze środkami do utrzymania dawnego stanowiska.Zresztą "krikszczioniowie" pragną uniknąć rewelacyj,jakich dokonaliby ich następcy,a które byłyby niewątpliwie skandaliczne.-
Na obecnej sesji sejmowej "krikszczioniowie" ponownie zamierzają przeprowadzić zmianę ustawy wyborczej.Ma jednocześnie wpłynąć na światło dzienne osławiona:"Ustawa o ochronie państwa",której przeprowadzeniu przeszkodził w swoim czasie jedynie zbiorowy protest społeczeństwa.Blok rządzący będzie dążył do tego,aby opozycja była,podczas kampanji wyborczej całkowicie skrępowaną."Krikszczioniowie" doskonale potrafią wyzyskać do tych celów aparat państwowy.Należy to wszystko mieć na uwadze,i starać się,aby wybory przeszły w odpowiednich warunkach,bez żadnej postronnej presji.-

Uroczyste posiedzenie Sejmu dn.- 16 lutego .- "Dzień Kowieński" N.38 z dn.18/II.r.b.podaje

Dnia 16 lutego na uroczystem posiedzeniu Sejmu z powodu rocznicy niepodległości Litwy wygłosił mowę Marszałek Sejmu dr.Jan Staugajtis.Między innemi poruszył on kwestję wileńską,oświadczając,że dopóki Polacy przez zwrot Wilna nie przywrócą złamanej umowy suwalskiej,dopóty nie może być mowy o jakichkolwiek stosunkach konsularnych z Polską.- Spław polskiego drzewa na Niemnie nie świadczy o nawiązaniu stosunków przyjaznych z Polską.Następnie mówca zaznaczył,iż Litwa dla zachowania nadal swej niepodległości powinna ściśle przestrzegać zasad Konstytucji i dbać o dobrobyt swych obywateli.Jako pierwszy warunek dobrobytu kraju i normalnych warunków życia p.Marszałek uważa zniesienie stanu wojennego w Litwie.

Po ukończeniu mowy,którą powitano oklaskami ze strony opozycji Marszałek odczytał depesze gratulacyjne od Marszałka Sejmu Łotewskiego oraz Czechosłowackiego Zgromadzenia Narodowego.-

Z pośród przedstawicieli państw obcych byli obecni między innemi: p.Coleman,poseł amerykański, p.White,pierwszy sekretarz poselstwa ~~amerykańskie~~ amerykańskiego, p.Schröter, poseł niemiecki, p.Unden,pos.szwedzki,p.Vaughan,poseł angielski,p.Calson konsul amerykański w Kownie,p.Aleksandrowskij poseł sowiecki i inni.-

partje rządzące utrzymają się przy władzy.
Do ... wyborczej ... zmiana ... ; ... zamierza się wnieść ... ograniczyć ... kwalifikacyj ... moralnych i umysłowych, wyborcy do Sejmu odnośnie ... w początkach maja r.b.

"Lietuvos Žinios" o przyszłych wyborach do Sejmu.

- "Lietuvos Žinios" w N.16 przewiduje kwestje przyszłych wyborów w sposób następujący:

Blok chadecki może podczas przyszłych wyborów do Sejmu ponieść porażkę. Czasy polityki "krikszczionisów" stają się już faktem dokonanym. Z drugiej znów strony w kraju zaczyna budzić się uświadomienie polityczne.-

Blok t.d., dawniej wpływowy, będzie nie liczące się ze środkami do utrzymania dawnego stanowiska. Zresztą "krikszczionisowie" pragną uniknąć rewelacyj, jakich dokonaliby ich następcy, a które byłyby niewątpliwie skandaliczne.-

Na obecnej sesji sejmowej "krikszczionisowie" ponownie zamierzają przeprowadzić zmianę ustawy wyborczej. Może też nareszcie wyrwać na światło dzienne oskarżenia: ustawa o ochronie państwa, której przeprowadzeniu przeszkodził w swoim czasie jedynie zdrowy protest społeczeństwa. Blok rządzący będzie dążyć do tego, aby opozycja była podczas kampanji wyborczej całkowicie skrępowana. "Krikszczionisowie" doskonale potrafią wyzyskać do tych celów aparat państwowy. Należy to wszystko mieć na uwadze i starać się, aby wybory przeszły w odpowiednich warunkach, bez żadnej postronnej presji.-

Uroczyste posiedzenie Sejmu dn. 16 lutego.

- "Dzień Kowieński" N.36 z dn.16/II r.b. podaje:

Dnia 15 lutego na uroczystem posiedzeniu Sejmu z powodu rocznicy niepodległości Litwy wygłosił mowę Marszałek Sejmu dr.Jan Staugaitis. Między innemi poruszył on kwestję wileńską, oświadczając, że dopóki Polacy przez zwrot Wilna nie przywrócą zgwałconego prawa ..., dopóty nie może być mowy o jakichkolwiek stosunkach konsularnych z Polską. Sprawa polskiego uznania ... stosunków przyjaznych z Polską. Następnie mówca zaznaczył, iż Litwa dla zachowania nadal swej niepodległości powinna ściśle przestrzegać zasad Konstytucji i dbać o dobrobyt swych obywateli, jako pierwszy warunek dobrobytu kraju i normalnych warunków życia. P.Marszałek uważa zniesienie stanu wojennego w Litwie.

Po ukończeniu mowy, którą powitano okrzykami ze strony opozycji, Marszałek odczytał depesze gratulacyjne od Marszałka Sejmu Łotewskiego oraz Czechosłowackiego Zgromadzenia Narodowego.-

Z pośród przedstawicieli państw obcych byli obecni między innemi: p.Dolbeare, poseł amerykański, p. ..., sekretarz poselstwa amerykańskiego, p.Schmidt, pierwszy ... niemiecki, p.Ungern, poseł szwedzki, p.Baumanis, ... poseł sowiecki ... i inni.-

---

W ą t p l i w o ś c i "L i e t u v o s Ż i n i o s" c o d o p o t r z e b y i s t n i e n i a u r z ę d u K o n t r o l i P a ń s t w o w e j .- "Lietuvos Żinios" w Numerze z dnia 3/II. zamieszczają artykuł, w którym kwestjonują potrzebę istnienia Urzędu Kontroli Państwowej na Litwie. Artykuł ten podajemy w streszczeniu:

Normalne państwo wymaga istnienia Urzędu Kontroli Państwowej. Zwłaszcza instytucja taka byłaby potrzebna dla Litwy, jako dla państwa, rządzonego przez chciwą zysków i władzy klikę chadecka.-Niemal codziennie ujawniają się w Litwie fakty, które potrzebowałyby jaknajostrzejszej interwencji Urzędu Kontroli Państwowej. Jednakże dzieje się inaczej Rządzący blok k.d. unikał dotychczas wydania dla Urzędu Kontroli Państwowej odpowiedniego statutu, zmuszając go przez to do kontentowania się zawiłym statutem rosyjskim.-

Pierwotnie litewska Kontrola Państwowa spełniała swe funkcje przed corocznym udzieleniem kredytów organom wykonawczym przez sejm. Z biegiem czasu tryb ten zmieniono i Kontroler Państwa zabierał się do pracy już po udzieleniu rządowi kredytów. Obecnie zaś skonstatować należy cały szereg faktów, świadczących o tem, iż organy wykonawcze korzystając z udzielonych sobie przez sejm kredytów nie liczą się z ustawami przez co Kontrola Państwowa traci swe istotne znaczenie, zwłaszcza, że urząd kontrolera piastuje człowiek z partji k.d.

Kontroler państwa po wykryciu nadużyć czy bezprawnych pozycyj wydatkowych ma prawo i powinien pociągać winnych do odpowiedzialności sądowej. Tego np: należało oczekiwać po głośnej sprawie bicia monet srebrnych, kiedy to rząd postąpił sprzecznie z ustawami. Jednakże Kontroler Państwa tak słabo na to zareagował, że zrodziła się wątpliwość co do potrzeby istnienia aparatu Kontroli Państwowej. Kontroler Państwa wykrył zresztą inne również nadużycia jak np: w Zarządzie Szos, jednakże zadowolnił się przesłaniem aktu rewizji, z odpowiednimi wnioskami, do ministerstwa komunikacji, zamiast przesłać cała sprawę do prokuratora. Bierność Kontroli Państwowej ujawnia się również w kwestji przetargów państwowych, to też w poszczególnych ministerstwach utrwalił się zwyczaj zgłaszania obstalunków firmom, które podczas przetargu pierwszeństwa nie uzyskały. W związku z tem w aparacie państwowym ujawniają się wciąż nowe fakty ponoszenia przez państwo strat, a natomiast ciągnięcia zysków przez jednostki. W podpisanem przez p. Starkusa /Kontrolera Państwowego/ sprawozdaniu z realizacji budżetu za 1924 r. brak uwag co do działalności poszczególnych ministerstw. Natomiast w sprawozdaniu za 1923 r. uwagi te istniały. Fakt ten świadczy o tem, że rządzący blok chadecki postarał się o nie umieszczaniu w sprawozdaniu Kontrolera Państwowego uwag, które wykrywając niedokładności w pozycjach poszczególnych ministerstw, stanowią tem samem kompromitujący akt oskarżenia dla sfer rządzących.-

Doszło w Litwie do tego, że niemal żaden z większych obstalunków państwowych obchodzi się bez presji wpływowych a chciwych zysku jednostek. Kredyty, udzielane rządowi, niezawsze są wykorzystywane we właściwych celach. Gabinet ministrów obchodzi się z uchwalonym przez Sejm budżetem niby z nieznaczącym świstkiem papieru. Nawet poszczególni urzędnicy Kontroli Państwowej uskarżają się, iż spisywane przez nich protokuły w sprawie wykrywanych nadużyć, częstokroć nie odnoszą właściwego skutku i winowajcy nie staje przed sądem. Urzędnicy Kontroli często narażeni są notabene na szyderstwa ze strony osób figurujących na protokułach w sprawie nadużyć.-

Jednem słowem aparat Kontroli Państwowej, którego utrzymanie pochłania przeszło 1 milj. lit. rocznie, niezdolny

W ł a ś c i w o ś c i   "L i e t u v o s   Ž i n i o s"   c o   d o   p o t r z e b y   i s t n i e n i a   U r z ę d u   K o n t r o l i   P a ń s t w o w e j. - "Lietuvos Žinios" w numerze z dnia 3/II. zamieszcza artykuł, w którym kwestionuje potrzebę istnienia Urzędu Kontroli Państwowej na Litwie. Artykuł ten podajemy w streszczeniu:

Normalne państwo wymaga istnienia Urzędu Kontroli Państwowej. [illegible]

[illegible]

Kontroler państwa [illegible]

[illegible]

Jednak obecny aparat Kontroli Państwowej, którego utrzymanie [illegible]

jest do uchronienia państwa przed stratami.Być może,iż gdyby na czele urzędu Kontroli Państwowej stała jednostka niezależna od bloku k.d.,to sprawa przedstawiałaby się inaczej.Obecnie wszelako blok rządzący uczynił dla siebie z Kontroli Państwowej wygodne narzędzie.Taki stan rzeczy jest atoli dla państwa nader szkodliwy,to też wogóle zakwestjonować wypada,czy Urząd Kontroli Państwowej istotnie jest dla Litwy potrzebny.-

Rewelacja Woldemarasa o nadużyciach Petrulisa i jego reagowaniu na stawiane zarzuty.- "Lietuvis" w N.6 z 12/II.r.b. zamieszcza artykuł prof.Woldemarasa p.t."Drogi honoru i manowce",zawierający w sobie sporo ciekawych rewelacyj dotyczących b.premjera i b.marszałka sejmu litewskiego Petrulisa.Artykuł ten podajemy w streszczeniu.-

Gdy w swoim czasie blok chadecki przyjął kandydaturę p.Petrulisa na ministra finansów,p.Petrulis przybył do p.Smetony,aby zasięgnąć jego opinji co do swej kandydatury.P.Smetona oświadczył,że Litwie p.Petrulis nic dobrego nie przyniesie, sobie zaś może zaszkodzić.Pomimo wszystko to,p.Petrulis został ministrem,premjerem,wreszcie marszałkiem sejmu,kupił sobie za 18 tysięcy dolarów majątek i....zasłynął.-

Już przed paru laty,prasę niemiecką i polską obiegła pogłoska,że p.Petrulis zbiegł z Litwy,po zdefraudowaniu 15 miljonów litów skarbowych pieniędzy.Pogłoska ta wydała się na tyle wiarogodną,że ludność masowo rzuciła się do kas Banku Litewskiego,wymieniając posiadane lity na dolary.W ciągu jednego dnia wymieniono 40 tys.dolarów.Wkrótce panika ustąpiła,wszelako wzmiankowana pogłoska zaszkodziła nietylko dobremu imieniu p. Petrulisa,lecz także kredytowi Litwy.Jednakże,p.Petrulis wcale na nią z nieznanych przyczyn nie reagował.Rodzić się przeto zaczęły niezbyt pochlebne dla p.Petrulisa domysły:p.Petrulis obawia się pociągnąć prasę do odpowiedzialności,ażeby nie usłyszać w sądzie jeszcze więcej kompromitujących zarzutów.Dookoła osoby p.Petrulisa zaczęły coraz bardziej krążyć najrozmaitsze pogłoski.Dość np: przypomnieć historję bicia monet srebrnych,budowę drukarni państwowej,wizytę Nowaczyńskiego w Kownie i t.p.

Wreszcie w ostatnich dniach roku ubiegłego ukazał się w prasie niemieckiej cały artykuł dra Schall'a,gdzie mówi się o bezgranicznem łapownictwie na Litwie,przyczem określa się nawet przeciętną wysokość łapówek,jakie p.Petrulis /wymieniony z nazwiska/miał pobierać.Jednocześnie niejaki Beržinskas /członek partji ch.d.,a więc partji Petrulisa/,opowiadał w Kownie swym znajomym z Rady miejskiej,że p.Petrulis kupuje majątek pomimo tego,że przedtem nie posiadał ani grosza i ze swych poborów w żadnym razie tak wielkich sum /18 tys.dolarów/ uciułać by nie mógł.-

Niezadługo potem "Lietuvos Žinios" doniosły,że Petrulis nadesłał na ręce Sejmu pismo z oświadczeniem,iż składa swój urząd marszałkowski.Faktu tego nikt dotychczas nie zakwestjonował.Skoro się zaś wyjaśniło,że Petrulis w Sejmie pozostaje,nieprzyjęcie dymisji tłumaczone było tem,iż podpis Petrulisa nie był rzekomo potwierdzony.Wkrótce p.Petrulis niespodziewanie z Kowna wyjechał i niemniej niespodziewanie powrócił.Jednocześnie w "Lietuvie" i w "Rytasie" ukazał się dziwaczny list otwarty Petrulisa.Na wstępie przeprasza Petrulis żonę za to,iż będzie publicznie mówił o swych intymnych sprawach rodzinnych.Po tym dość dziwnym /mąż porozumiewa się z żoną za pośrednictwem prasy/ wstępie,następuje jeszcze dziwniejsze zakończenie:uprasza się każdego,/ktoby się dowiedział o źródle plotek o Petrulisie/ o zakomunikowanie nazwiska oszczerców,których on /Petrulis/ pociągnie ze swej strony do odpowiedzialności sądowej.-

jest-to gospodarczy państwo przed utrzymaniem mogą [illegible]
[illegible] rządu kontroli państwowej [illegible]
[illegible] K.C. ta sprawa [illegible] przeszłości.
[illegible] nie wystarcza dla [illegible] z Kontroli Państwowej wyjątkowo [illegible]
[illegible] szkodliwy [illegible] wynika [illegible]
[illegible] Kontroli Państwowej [illegible] zasadniczy [illegible]

O p o w i a d a n i e W a l d e m a r s a o n a d u ż y c i a c h P e t r u l i s a i j e g o o s a d z e n i u n a s t a n o w i s k u p r e z y d e n t a. - "Lietuvis" w N.6 z 12/II.r.b. zamieszcza artykuł prof. Woldemarasa p.t. "Drogi honoru i mamony" zawierający w sobie szereg ciekawych szczegółów dotyczących b.premjera i marszałka sejmu litewskiego Petrulisa. Artykuł ten podajemy w streszczeniu.-

Gdy w swoim czasie blok chadecki przyjął kandydaturę p. Petrulisa na ministra finansów, p. Petrulis przybył do p. Smetony, aby zaofiarować jego [illegible] do swej kandydatury. P. Smetona oświadczył, że Litwie p. Petrulis nic dobrego nie przyniesie, gdyż [illegible]. Pomimo wszystko to p. Petrulis został ministrem, premierem, [illegible] sejmu [illegible] za tysiące dolarów [illegible]

Na przed paru laty [illegible] i polska obietnica [illegible], że p. Petrulis [illegible] 15 milj. [illegible] wydane [illegible]
[illegible] Litwa [illegible]
[illegible] 40 tys. dolarów [illegible]
[illegible] Petrulisa [illegible] p. Petrulis [illegible]
[illegible]
[illegible] Kownie [illegible]
[illegible]
[illegible] Petrulisa [illegible]
[illegible] p. Petrulis [illegible]
[illegible]

Niezależnie [illegible] "Lietuvos Žinios" donoszą, że Petrulis [illegible]
[illegible] Petrulisa [illegible]
[illegible] Petrulis [illegible]
[illegible] o Petrulisie [illegible] Petrulisa [illegible] ze swej strony do [illegible].-

W związku z powyższem publicznem oświadczeniem, znalazł się człowiek dobrego serca,niejaki C.Petrauskas, który na łamach "Lietuvos Zinios" zakomunikował p.Petrulisowi o wzmiankowanem już odezwaniu się p.Wiktora Beržinskasa,wymieniając przytem nazwiska świadków,miejsce,dzień i godzinę.-

Po tem wszystkiem,nie mógł już Petrulis nie reagować.Zdawałoby się,że sprawa przedstawia się jasno:Schall oskarżył Petrulisa o łapownictwo,Beržinskas zaś - o ucieczkę od obowiązków i nabycie mienia za zdobyte w nieczysty sposób pieniądze.Schalla więc należy pociągnąć przed sąd niemiecki /Strafgesetzbuch § 186/,Beržinskasa zaś przed sąd litewski /Kod.Kar.§ 531/.Zarówno Schallowi,jak też Beržinskasowi groziłoby więzienie od 1 roku do 2 lat.-

P.Petrulis reagował wszelako w odmienny sposób. Co do Schalla to Petrulis wahał się długo.W końcu prasa chadecka doniosła,że Schall zgadza się "złagodzić" swe wyrażenia.Wszakże ani wzmianki o sposobie"złagodzenia".- Czyżby p.Petrulis zadowolnił się,gdyby np:Schall napisał zamiast 5.000 dolarów /wysokość łapówki/ 500 dolarów lub 50 dolarów? Lub też zamiast wyrażenia"łapówka",użył wyrazu "prezent"? A przecież inaczej "złagodzić" zarzutów Schalla się nie da.Petrulis winien bądź domagać się od Schalla odwołania całego artykułu,bądź też pociągnąć go do odpowiedzialności sądowej.Innego wyjścia niema.-

Coprawda Petrulis uciekał się do innych sposobów. Oto pos.litewski w Berlinie p.Sidiskauskas wręczył rządowi niemieckiemu urzędową notę z protestem przeciwko artykułowi Schalla.Trudno o krok bardziej bezmyślny i niepiękny. Rząd niemiecki nic uczynić w stosunku do Schalla nie może gdyż sprawy takie należą do sądów.Zwracanie się w sprawie artykułu Schalla do rządu niemieckiego wywoła wrażenie,że Petrulis obawia się sądu i dlatego pragnie załatwić się z Schallem trybem administracyjnym.Całkiem zaś już niedopuszczalną jest rzeczą w nocie Sidiskauskasa identyfikowanie honoru Petrulisa z honorem narodu litewskiego.Honor narodu pozostaje ten sam, bez na moralne kwalifikacje Petrulisa.P.Sidiskauskas łącząc honor Litwy z honorem Petrulisa tem samem wlecze przed sądy niemieckie naród litewski.-

Z drugiej strony Petrulis pociągnął do odpowiedzialności....C.Petrauskasa.Fakt ten ukazuje Petrulisa w bardzo ujemnem świetle.Przecież Petrulis publicznie obiecał pociągnąć do odpowiedzialności każdego,o którym się dowie,iż miotał nań oszczerstwa.Tymczasem dowiedziawszy się, że jednostką taką był Birżynskas,Petrulis łamiąc publiczne przyrzeczenie,nie ciągnie go do odpowiedzialności,a tylko co dziwniejsze,wytacza sprawę Petrauskasowi.Petrulis,jako Prezes najwyższej w państwie instytucji,nie może łamać danego słowa,bez zadraśnięcia jednocześnie całego narodu litewskiego.Petrulis winien był wytoczyć sprawę Beržinskasowi,wezwawszy na świadków:Petrauskasa oraz wymienione przez tego ostatniego osoby.Skoroby się zaś w sądzie okazało,że oświadczenia Petrauskasa są zmyślone,wówczas dopiero należałoby wytoczyć Petrauskasowi dwie sprawy sądowe:1/za obmowę Petrulisa i 2/za fałszywe świadczenie w sądzie.- Byłoby to jedyną,wskazaną w ustawodawstwie,drogą.Tymczasem całe postępowanie Petrulisa w stosunku do Petrauskasa da się określić mianem prowokacji.-

Jednocześnie z wytoczeniem sprawy Petrauskasowi wystąpił Petrulis przeciwko "Lietuvisowi" za umieszczenie ustępu z artykułu Schalla.Zaznaczyć należy,że "Lietuvis" przedrukowując najjaskrawszy ustęp z artykułu Schalla miał na celu nie obmowę,a tylko właśnie zmuszenie Petrulisa do reagowania na artykuł Schalla.Dlatego też wzmianka w "Lietuvisie" ukazała się pod tytułem:"Złe".Czyżby p.Petrulis był odmiennego zdania i określił artykuł Schalla wyrazem: "Dobrze"? Całkiem zaś oryginalny jest sposób wytaczania spraw sądowych przez p.Petrulisa.W stosunku do Petrauskasa obrał Petrulis drogę normalną,gdyż podał prywatną skargę do sądu za pośrednictwem swego adwokata.Co zaś do "Lietuvisa" to Petrulis napisał w tej sprawie do ministra sprawiedliwości Karoblisa.Petrulis pragnął w ten sposób skierować

sprawę wprost do prokuratury,aby uniemożliwić redaktorowi "Lietuvisa" tłumaczenie się przed sędzią pokoju.Wspomnieć wreszcie należy o sprawie z dnia 5-go lutego r.b.,którą Petrulis wytoczył redaktorce "Lietuvos Zinios" za umieszczenie karykatury,przedstawiającej człowieka w okularach, z wypchaną teką pod pachą,zmykającego zagranicę ze słowami: "Żegnaj Litwo".Petrulis w karykaturze powyższej dopatrzył się siebie i pociągnął "Lietuvos Zinios" do odpowiedzialności sądowej,ośmieszając się oczywiście w oczach społeczeństwa.Obrońca sądowy Petrulisa adw.Staszynskis domagał się skazania redaktorki "Lietuvos Zinios" na więzienie oraz grzywnę pieniężną.Prasa wogóle,opozycyjna zaś szczególnie,znajduje się w ciężkich warunkach materjalnych.Skazywanie więc gazety na grzywnę pieniężną jest równoznaczne walce z prasą, jako taką.Sędzia uznał redaktorkę "Lietuvos Zinios" za winną i skazał ją na dwa tygodnie aresztu,nakładając jednocześnie na gazetę grzywnę w wysokości 20 cnt.od każdego numeru z karykaturą Petrulisa.-

Petrulis dopatrując się w typie złodzieja własnej osoby i pociągając "Lietuvos Zinios" do odpowiedzialności moralnie raczej przegrał niż wygrał.-Metody walki Petrulisa mogą go jedynie ośmieszyć.Pragnąc bronić swej czci zeszedł Petrulis na manowce,które wprawdzie uczucie zemsty nasycają,lecz nazwiska nie ratują,a raczej je plamią.Petrulisowi należało bez wahania pociągnąć Schalla do odpowiedzialności sądowej.Pozatem Petrulis winien był wyjaśnić w jaki sposób doszedł do mienia,którego istnienia sam nie kwestjonuje.Gdyby się okazało,że Petrulis doszedł do pieniędzy drogą uczciwą,wówczas złe języki same przez się by umilkły.

Człowiek,który stracił honor - stracił wszystko..

"L i e t u v i s" o p a n u j ą c y c h p r ą d a c h p o l i t y c z n y c h n a L i t w i e .-"Lietuvis" w N.6 z 12/II.r.b.zamieszcza artykuł ks.Kameszysa,który poniżej podajemy w streszczeniu.Artykuł poprzedza wzmianka Redakcji,że się niezupełnie zgadza z poglądami autora.-

Do liczby dziwnych objawów w publicznym życiu Litwy zaliczyćby należało nierealność zasad politycznych partyj litewskich a jednocześnie anormalne ich ugrupowanie się Blok chadecki /u.s.,d.f., i k.d./,pomimo to,że opiera się na niewątpliwej większości z trudnością rządzi krajem,gdyż posiada zbyt wielu przeciwników-inteligentów i nie zapuścił głębiej korzeni w kulturalne i polityczne życie narodu.Walka na wszystkie strony pociąga w rezultacie nieuniknione zdenerwowanie i błędy,a tem samem osłabienie.-

Blok chadecki i ludowców nie dał i nie mógł dać dobrych wyników.Współpracę utrudniała nietyle ~~jednak~~ niejednolitość programów ekonomiczno-politycznych /są one bardzo zbliżone/,ile istotna różnica w duchu i zasadach dwóch prądów.Chadecy acz zakreślili sobie śmiały program ekonomiczno-społeczny,wszelako stoją oni na stanowisku nietykalności przewodnich idei narodowych,a więc są:za religijnem wychowaniem młodego pokolenia,za zasadą własności,za zjednoczeniem wszystkich dzielnic Litwy i wreszcie za całkowitą niepodległością kraju.Pierwsze z wymienionych powyżej haseł jest dla ludowców całkiem nie do przyjęcia,drugie - niewyraźne,trzecie i czwarte aczkolwiek dające się przyjąć,wszelako niezbyt bliskie sercu.Wobec tego wszystkiego blok chadeków i ludowców nie mógł się utrzymać i runął.-

O ile do zasad działalności partyjnej zaliczyć na kwestje religijne i etyczne/tak dzieje się częstokroć na Litwie/,a tylko kwestje ekonomiczno-socjalne /tak dzieje się niemal wszędzie/,w takim razie litewskie grupy polityczne dadzą się zszeregować jak następuje od lewicy do prawicy:komuniści,socjaldemokraci,ludowcy /liaudininkai/ Santa

sprawę sprzed [illegible] prokuratury, aby uniemożliwić [illegible] "Lietuvos" tłumaczenie się przed sądem, pokazał [illegible] przesłanki o sprawie z dnia 5-go lutego [illegible] Petrulis [illegible] redaktorze "Lietuvos Žinios" [illegible] [illegible] przedstawiającej człowieka w [illegible] z [illegible] pod pachą, zawierającego zatargi [illegible] Petrulis w karykaturze powyższej [illegible] i podpisane "Lietuvos Žinios" do odpowiedzialności [illegible], oskarżając nie osądzić w oczach [illegible] sądowej Petrulisa, adw. Šlapševičius [illegible] redaktora "Lietuvos Žinios" na [illegible] Prasa [illegible] zaś [illegible] w [illegible] warunkach [illegible], okazywano [illegible] na [illegible] przyznana jest równoznaczne [illegible] Sędzia uznał redaktora "Lietuvos Žinios" [illegible] i skazał go na dwa tygodnie aresztu, nakładając jednocześnie na gazetę grzywnę w wysokości 20 cnt. od każdego numeru z karykaturą Petrulisa.-

Petrulis zapatrujący się w tym [illegible] "Lietuvos Žinios" [illegible] odpowiedzialności [illegible] przegrał [illegible] wygrał.- [illegible] jedynie [illegible] na [illegible] Petrulis na mancze, która wprawdzie [illegible] nazwiska nie [illegible] [illegible] nie [illegible] sądowe [illegible] Petrulis [illegible] do [illegible] do mienia, [illegible] Petrulis do sądu do [illegible] przez się by [illegible]

Człowiek, który stracił humor - stracił wszystko.-

"Lietuvos" o nadużyciach przedszkolnych

litewskich na Wileńszczyźnie.- "Lietuvos" Nr.5 z

12/II br. zamieszcza artykuł ks. Kemešysa, który podaje powody, że w [illegible] pomocy [illegible] Nadawania, że się nie [illegible] z poglądami autora.-

Do liczby dziwnych objawów w publicznym życiu litewskim [illegible] należało nierealności [illegible] politycznych [illegible] [illegible] z jednoczesnymi anormalnymi ugrupowanie się Blok [illegible] /[illegible] i t.d./ pomimo to, że opiera się na [illegible] z tendencjami [illegible] krajem, gdzie posiada [illegible] pracowników-intelektualistów i [illegible] [illegible] korzeni w kulturalne i polityczne [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ekonomiczno-politycznych /[illegible]/ [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] dla ludowców [illegible] [illegible] przyjęcie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] blok chadeków i ludowców się [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na Litwie/ [illegible] ekonomiczno-socjalne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] od lewicy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ra",Darbo Federacija /Federacja Pracy/,Chrześcjańscy Demokraci /krikszczioniowie/,Ukininku Sajunga /Związek Rolniczy/,narodowcy /tautininkai/.Że wszystkich powyższych grup politycznych zasady wyznaniowej bronią jedynie trzy środkowe: d.f.,k.d.,i u.s.Narodowcy zasady wyznaniowej bronią tylko formalnie.Natomiast co do zasad narodowo-społecznych to są narodowcy bliscy grupie katolickiej,a nawet ją pod względem gorliwości w propagowaniu wzmiankowanych zasad,przewyższają.Pozatem narodowcy gorąco bronią zasady nieograniczonej własności.Gdyby szeregować polityczne grupy litewskie z punktu widzenia przekonań religijnych to miejsce narodowców znalazłoby się pomiędzy Santara a Darbo Federacją.Wszelako,jak zaznaczyliśmy, "tautininkom" litewskim niezbyt zależy na unormowaniu stosunków wyznaniowych na Litwie."Tautininkom" więcej chodzi o ład i postęp w kraju,o odzyskanie Wilna wreszcie o utrzymanie pa niepodległości Litwy.Jak widać ze wszystkiego jedynymi przyjaciółmi politycznymi narodowców mogą być grupy katolickie.Blok chadeków z narodowcami zapewniłby krajowi spokojny postęp i umożliwił odzyskanie utraconych dzielnic.W proces reformy rolnej /której potrzebę uznają/wnieśliby narodowcy pierwiastek moderujący co niewątpliwie wyszłoby krajowi na korzyść i podniosłoby prestige Litwy w oczach Europy Zachodniej.Do sprawy wileńskiej wnieśliby narodowcy sporo myśli politycznej i nadaliby polityce litewskiej charakter stałości i stanowczości-. Wreszcie narodowcy przyczyniliby się do podniesienia rolnictwa.-

Co dotychczas było przeszkoda do stworzenia bloku chadeków z narodowcami? Grupy chadeckie twierdzą,że zadraśnięte ambicje narodowców,znów ci ostatni zarzucają chadekom cały szereg błędów i wykroczeń.Przyznać trzeba,że jedną i druga grupa ma sporo racji.Jednym z największych błędów popełnianych przez grupy chadeckie jest niedocenianie potencjonalnej siły narodowców.Wszelako prawdziwy patrjotyzm winienby sia skłonić obie partje do wzajemnego darowania sobie win i przystąpienia do współpracy.-

W y w i a d "L i e t u v y" w s p r a w i e r e f o r m y s ą d o w n i c t w a .- "Lietuva" w N.23 z 29/I.r.b.zamieszcza następujacy wywiad z ministrem sprawiedliwości Karoblisem;w sprawie zamierzanej reformy sądownictwa litewskiego:

Wkrót ce w Rądzie Ministerstwa Sprawieliwości będzie rozpatrywany projekt reformy sądownictwa litewskiego oraz projekt zmiany a i dopełnienia kodeksu cywilnego i karnego.W myśl powyższych poprawek sprawy sądowe pomniejszej wagi będą przez sędziego pokoju rozstrzygane bezapelacyjnie.Dzięki temu ilość spraw apelacyjnych oczywiście się zmniejszy.

Do sądów pokoju wpływą obecnie ogromna ilość spraw o nieruchomości.Wytaczanie tych spraw nie pociąga zwykle dla skarżących wielkich kosztów,a to ze względu na niskie oficjalne szacowanie przez nich nieruchomości.Zdarza się np: że toczy się sprawę o jakieś 20 ha ziemi,ocenionej na 500 litów zaledwie.Sąd pokoju na takich kombinacjach oczywiście traci,gdyż ze zmniejszeniem się sumy szacunkowej,automatycznie obniżają się opłaty sadowe.Dla przeciwdziałania temu,zamierza się wnieść poprawkę,na mocy której suma szacunkowa objektu,figurującego w sprawie sądowej,nie może być niższa od sumy szacunkowej,określonej przez inspektorat podatkowy. Dzięki takiemu zarządzeniu wzrosna wydatki,związane z wytaczaniem spraw sądowych i odtąd bez poważniejszej przyczyny nie opłaci się wprost wytaczań sprawy.W związku z tem wszystkiem zmniejszy się ilość spraw xalegląch zalegających w sadach pokoju.Obowiązujace uczestnictwo adwokatów w sadach przyczyniło się nieco do zmniejszenia sie liczby spraw sądowych,naogół wszakże występowanie adwokatów w roli sędziów nie jest pożądane,gdyż daje powód do rozmaitych pokątnych plotek,podkopujących autorytet sądu. Obecnie jak wiadomo,wniesiony został do sejmu projekt zmiany wzmiankowanego zwyczaju.-

IV-V.SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOSCI NARODOWYCH.

Interpelacja polskiej frakcji sejmowej w sprawie niedopuszczania książek polskich do Litwy.- Dn.9 lutego r.b.posłowie Polskiej Frakcji Sejmowej skierowali w Sejmie do p. Ministra Spraw Wewnętrznych zapytanie treści następującej:

Ostatniemi czasy zauważono,że zamówienia poczynione przez obywateli Litwy w Łotwie w jednej z księgarń Rygi na podręczniki naukowe,książki treści beletrystycznej oraz inne książki w polskim języku,zostały zwrócone z Kowna do Rygi z nadpisem:"Non admis",lub "Retour puisque toutes les editions publies en Pologne ne pas admietes". i podpisami p. Kupczunasa.-

Obecnie dowiadujemy się,że niewiadomo dla jakich przyczyn osobom prywatnym,do szkół oraz księgarń zostało całkowicie wzbronione sprowadzanie książek w języku polskim drukowanych w Polsce.W ten sposób mniejszość polska w Litwie znalazła się w stanie blokady duchowej od źródeł swej kultury.-

Biorąc pod uwagę:

1/że niema ustawy,wzbraniajacej przywóz do Litwy druków z obcych krajów,

2/że w Litwie wogóle jeszcze zbyt mało się wydaje podręczników naukowych,zupełnie zaś niema takich wydawnictw miejscowych w języku polskim,

zapytujemy p.Ministra

a/Czy znane mu są wyżej przytoczone fakty?

b/W jaki sposób zamierza on reagować na to nowe uszczuplenie praw polskiej mniejszości narodowej,które prowadzi do upadku jej kulturalnego,a przez to i ekonomicznego rozwoju?

Posłowie do Sejmu: W.Budzyński,B.Lutyk,W.Rumpel, K.Wołkowycki.-

Odezwa żydowskiej frakcji sejmowej do ludności żydowskiej.- Frakcja żydowska wydała odezwę do ludności żydowskiej, w której omawiając ~~spraw~~ swe stanowisko w sprawie zniesienia podatku od obrotu,demaskuje zarazem niektórych Żydów,którzy współdziałają z chrz.dem.Treść tej odezwy jest następujaca:

Frakcja zaznacza,iż zawsze potępiała podatek od ~~xx~~ obrotu który jest szkodliwy nietylko dla kupców i rzemieślników żydowskich,lecz także dla ludności chrześcjańskiej - dla kooperatyw,które innych podatków prócz podatku od obrotu nie opłacają oraz dla niektórych przedsiębiorców litewskich,którzy stanowczo się wypowiedzieli nietylko za zawieszeniem podatku,lecz za całkowitem jego zniesieniem.Prezes chrz.dem.Szmułksztis polecił pos. holcbergowi zająć się sprawą zniesienia podatku od obrotu.Propozycja Szmułksztisa została przyjęta.Pos.Holcberg zapewnił Szmułksztisa,iż opracowany przez siebie projekt ustawy da do podpisania prócz posłów chrz.dem.jedynie pos.Rogińskiemu.Sens tego manewru jest jasny.Chrz.dem.którzy rozgatunkowali posłów żydowskich na trefnych i koszernych,mają zainteresowanie w tem,aby ludność żydowska nabrała przekonania,iż od udręk podatku dochodowego wybawią jedynie ci,których dem.chrz.uważają za koszernych.-

Odezwę podpisali posłowie:Robinzon,Abramowicz,Bergier, Garfunkiel i Finkielsztejn.-

VI.SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Sprawa rozbudowy portu Kłajpedzkiego w ujęciu "Lietuvy".- "Lietuva" w N. 27 z dnia 5/II.r.b. zamieszcza artykuł,w którym wypowiada się gorąco za rozbudową portu Kłajpedzkiego.Artykuł "Lietuvy" podajemy w streszczeniu:

Zarówno Kłajpeda,jak też Kowno uznaje pilną potrzebę rozbudowy portu kłajpedzkiego.Ten ostatni zalicza się bowiem do portów prymitywnych i zaniedbanych i jeżeli port Kłajpedzki będzie się znajdował w podobnym stanie nadal,to handel litewski nie mówiąc już o tranzycie,będzie się kierował nie Kłajpedę a tylko na Królewiec.Port Królewiecki prześcignął pod względem technicznych urządzeń Kłajpedę o całe niebo.Rozbudowa portu Kłajpedzkiego posuwa się żółwim krokiem,pomimo wysiłków rządu.Gdy na morzu Bałtyckiem zacznie się żywszy ruch okrętowym i handel pomiędzy Rosją i Niemcami dojdzie do poziomu przedwojennego,wówczas nie będzie można nawet marzyć o tem,aby port kłajpedzki mógł wytrzymać konkurencje z portem Królewieckim.Wówczas nawet specjalne wysiłki rządu litewskiego nie zdołają skierować na Kłajpedę nietylko tranzytowych towarów,lecz nawet produktów rodzimych z południowej Litwy.-

Kwestja rozbudowy portu Kłajpedzkiego należy do bezpośrednich zadań Dyrekcji Portowej.

Prezes Dyrekcji Portu na posiedzeniu nadzwyczajnem Rady Portu odbytym jeszcze w roku zeszłym słusznie podkreślił,że narazie należy wyrzec się projektu kopania nowych basenów,gdyż koszta wyniosłyby 122 milj.litów.W obecnych warunkach asygnowanie takiej sumy nie da się pomyśleć.Narazie uchwalono więc kontentować się rozbudową istniejących basenów portowych i wogóle terenu na którym stanęłyby składy,chłodnie,elewatory.Projektowana rozbudowa kosztowałaby tylko 31 milj.litów,a więc nie przedstawiałaby dla państwa wielkich trudności,zwłaszczaże dałaby się uskuteczniać stopniowo.-

Trudno jest ściśle określić jakość i ilość towarów nadsyłanych do portu.Stwierdzić jedynie można,że gospodarcza struktura Litwy zdradza od czasu do czasu tendencję do zmiany,co oczywiście wywiera pewien wpływ na litewski handel zagraniczny,a tem samem także ruch w porcie kłajpedzkim.Obecnie już daje się zauważyć ciągłe zmniejszanie się eksportu zboża z Litwy.Pod tym względem Litwa coraz więcej odbiega od normy przedwojennej.Trudno wobec tego zgodzić się z optymistami,którzy ufają w to,że zboże będzie zajmowało w eksporcie litewskim wybitną pozycję.-Pomijając już nawet zmniejszanie się krajowej produkcji zboża,należy liczyć się z tem,że zagraniczni odbiorcy zboża litewskiego będą bądźcobądź dążyli do uniezależnienia się od niego przez ochronę celną własnej produkcji.

Wszystko to należy wziąć pod uwagę przy budowie w porcie Kłajpedzkim elewatorów.Na jednem z posiedzeń Dyrekcji Portowej stanęło na tem,że zamierzane elewatory mają posiadać pojemność 10.000 tonn.Skoro jednak elewatory kłajpedzkie miałyby służyć na przechowanie zboża tranzytowego w takim razie powyższa pojemność ich byłaby zamałą.-

Jedynie po wzniesieniu kilku elewatorów o pojemności po 20.000 tonn oraz po wprowadzeniu dogodnej dla Kłajpedy taryfy kolejowej na linji Kłajpeda-Telsze-Omole, da się pomyśleć konkurecja Kłajpedy z Królewcem,który ma olbrzymie wspaniale urządzone elewatory.

Rola portu Kłajpedzkiego zależy także od portów łotewskich,zamierzających podobnież jak port Królewiecki do jaknajbardziej nowoczesnych urządzeń.Naogół więc rola portu Kłajpedzkiego w eksporcie i tranzycie zbożowym jest dosyć problematyczna.-

W ostatnich czasach eksport lnu oraz produktów

Sprawa rozbudowy portu Kłajpedzkiego w związku z "Lietuvys". - "Lietuvys" w N. z dnia 23/II.r.b. umieszcza artykuł, w którym wypowiada się przeciw rozbudowie port Kłajpedzkiego. Artykuł "Lietuvy" podajemy w streszczeniu:

Zarówno Kłajpeda, jak i Kowno uznaje pilną potrzebę rozbudowy portu Kłajpedzkiego. [illegible]

[illegible]

bydlęcych wzrasta na Litwie coraz więcej.Pod względem produkcji lnu zajmuje Litwa na rynku światowym 3-cie miejsce /po Rosji i Polsce/,a więc i pod względem eksportu lnu port Kłajpedzki będzie mógł odegrać wybitniejszą rolę.Do tego potrzebne są wszelako obszerne składy,na których portowi Kłajpedzkiemu narazie zbywa.Dyrekcja Portu zainicjowała budowę składu o pojemności 8.000 tonn.Skład ten ma mieścić pakunki i bagaż,mógłby wszelako narazie służyć do transportów lnu.W przyszłości atoli zachodziłaby potrzeba budowy specjalnych składów dla lnu.-

Podobnież potrzebuje Kłajpeda chłodni.Zwiększający się eksport mięsa,jaj,masła wpływa na to,że Kłajpeda staje się coraz więcej ośrodkiem handlu tymi produktami.Zbudowanie chłodni w porcie Kłajpedzkim ściągnęłoby do Kłajpedy bydło ze Żmudzi,która dotychczas eksportowała je przeważnie zagranicę za pośrednictwem portów łotewskich.Skierowanie eksportu bydła żmudzkiego na Kłajpedę,podniosłoby hodowlę bydła nietylko na Żmudzi,lecz też w całej Litwie.Pozatem chłodnie i rzeźnie ściągnęłyby do Kłajpedy transporty bydła rosyjskiego.-

Palącą sprawą,dotyczącą portu Kłajpedzkiego jest również potrzeba nowoczesnych środków wyładowywania i naładowywania okrętów.Prymitywny,stosowany w porcie Kłajpedzkim sposób używania do tego rąk roboczych jest zbyt kosztowny i zajmuje dużo czasu.Wprawdzie port posiada 3 "żórawie",lecz nie odpowiadają one nowoczesnym wymaganiom.-

Znaczenie portu Kłajpedzkiego w ekonomicznem życiu Litwy i Łotwy.-

Pod powyższym tytułem zamieszcza "Lietuvos Ukis" w pierwszym tegorocznym numerze artykuł,który podajemy w streszczeniu:

Port Kłajpedzki w ciągu jednego zaledwie roku/1923-1924/ poderwał tranzyt towarów przez Łotwę,a tem samem doprowadził port libawski do minimum intensywności.Poniższe cyfry zaczerpnięte z pisma łotewskiego " Ekonomist" najlepiej unaocznia cały proces zmniejszania się tranzytu przez Łotwę /waga w tysiącach klg/:

Z Litwy:

Do jakiego państwa:	I półrocze 1924 r. waga	I półrocze 1924 r. %	I półrocze 1923 r waga	I półrocze 1923 r %
Anglja	7.831.	45.54	13.400.	56.55.
Belgja	1.933.	11.00	571.	2.41
Danja	3.658.	20.81	237.	1.00
Holandja	196.	1.12	787.	3.32
Francja	10.	0.06	1.376.	5.81
Rosja	119.	0.68	1.	0.01
Polska	-	-	-	-
Szwecja	1.738.	9.88	305.	1.29
Niemcy	1.219.	6.93	6.603.	27.87
Inne państwa	874.	4.98	411.	1.74
Ogółem:	17.583.	100.	23.696.	100.

Do Litwy:

Z jakiego państwa:	I półrocze 1924 r. waga	I półrocze 1924 r. %	I półrocze 1923 r waga	I półrocze 1923 r %
Anglja	4.054.	22.94.	3.830.	50.54
Belgja	201.	1.14.	24.	0.14
Danja	349.	1.98.	288.	0.65
Holandja	39.	0.22.	29.	0.17
Francja	90.	0.51.	1.	0.01
Rosja	1.607.	9.10.	3.942.	22.56
Polska	222.	1.26.	36.	0.21

Szwecja	144.	0.80.	148.	0.85.
Niemcy	6.606.	37.38.	2.300.	13.17.
Inne państwa	4.330.	24.67.	1.868.	10.70
Ogółem:	17.674.	100.	17.471.	100.

Z powyższej tabelki wynika, że w 1924 r./I półrocze eksport litewski przez Łotwę znacznie się zmniejszył w porównaniu z 1923 r./I półrocze/. W ciągu I półrocza 1923 r. eksportowano z Litwy przez Łotwę 23.696.000 kg., zaś w odnośnym okresie 1924 r. - zaledwie 17.583.000 kg. Różnica jest więc dosyć znaczna, a mianowicie: 6.113.000 kg. /6.113 tonn/. Import do Litwy przez Łotwę w 1924 r./I półrocze/ nieco wzrósł. W ciągu pierwszego półrocza 1924 r. importowano 17.674.000 kg. zaś w odnośnym okresie 1923 r. - 17.471.000 kilogr. Różnica wynosi zaledwie 203.000 kg. /203 tonn/. Ten niewielki lecz bądź co bądź anormalny wzrost importu do Litwy przez Łotwę /w 1924/ da się wytłumaczyć jedynie importem towarów polskich do Litwy. Towary polskie bezpośrednio do Litwy nie trafiają. Tranzyt ich odbywa się przez Łotwę, co jest dla Litwy jeszcze gorszem zjawiskiem. Import polski do Litwy wciąż w szybkiem tempie wzrasta. W 1923 r. importowano do Litwy zaledwie 36 tonn towarów polskich zaś w 1924 r. już 222 tonny. Natomiast towary litewskie wcale się do Polski nie importują. Na zjawisko to należałoby zwrócić jaknajwiększą uwagę i znaleść sposób ochrony przed towarami polskimi.-

Ogółem tranzyt litewski przez Łotwę wyraził się jak następuje: w ciągu I-go półrocza 1923 r. - 41.167.000 kg. /41.167 tonn/, zaś w ciągu pierwszego półrocza 1924 roku - 35.257.000 kg. / 35.257 tonn/. Tranzyt więc przez Łotwę zmniejszył się w pierwszym półroczu 1924 r./w porównaniu z odnośnym okresem 1923 r./ o 5.910.000 kg. /5.910 tonn/. Eksport towarów litewskich /w I-szym półroczu 1924 r./ do Anglji, Holandji i Francji pokaźnie się zmniejszył, natomiast do Belgji Danji, Rosji, Szwecji i Niemiec - znacznie wzrósł.-

W 1924 r. importowano towarów angielskich do Litwy 4.054 tonn, eksportowano zaś w tym samym czasie 7.821 tonn.- W 1923 r. importowano 7.830 tonn, eksportowano zaś 13.400 tonn

Z powyższego wynika, że tranzyt litewsko-angielski przez Łotwę znacznie się w 1924 r. zmniejszył /niemal o 50%/ Eksport towarów litewskich przez Łotwę do Niemiec zmniejszył się w 1924 r. o całe 82%, natomiast bezpośredni eks-import litewsko-niemiecki wzrósł o 222%.-

Do Danji eksportowała Litwa przez Łotwę w ciągu I-go półrocza 1923 r. zaledwie 237 tonn, zaś w odnośnym okresie 1924 r. już 3.658 tonn, a więc 15 razy więcej.-

Jest nadzieja, że po pewnym czasie, port Kłajpedzki ściągnie cały litewski eks-import. W tem leży cel polityki litewskiej.-

Stan portu Kłajpedzkiego.- "Rytas" w N.34 z 11/II.r.b. podaje:/Elta/

Władze litewskie po przejściu Kłajpedy do Litwy, zarządziły remont nadwątplonych urządzeń portowych. Zużyto przytem 1600 tonn materjału /kamienie i t.p./

Zakłady portowe, obejmujace odlewnie metalu, stolarnie, kuźnie, tartak i t.p. zatrudniają blisko 100 robotników. Port posiada własną elektrownię oraz tabor okrętowy /8 parostatków, 2 łódki motorowe i t.p./ obejmujacy blisko 100 statków i motorów wszelkiego rodzaju. Pozatem port rozporządza dwoma mniejszemi i 1 większym żórawiem. Są one poruszane przy pomocy elektryczności i służą do ładowania towarów. W porcie stoi też kilka barek skonfiskowanych w swoim czasie kontrabandzistom spirytusu. Rozpoczęto niedawno budowę wielkiego składu na towary. Eksporterzy zagraniczni również budują w porcie Kłajpedzkim swe składy.-

VIII.KOMUNIKACJA I ROBOTY PUBLICZNE.

W y w i a d "R y t a s a" z m i n i s t r e m k o m u n i k a c j i.-"Rytas" w N.26 z 2/II.r.b.zamieszcza wywiad swój z ministrem komunikacji Sližysem.Wywiad dotyczył najbliższych prac Ministerstwa Komunikacji.Podajemy go w streszczeniu.-

Budowa nowych linji kolejowych.-

Ministerstwo zamierza zakończyć w niedalekiej przyszłości budowę linji:Omole-Telsza-Kretygga.Na cel ten zostaną użyte kapitały z pożyczki zagranicznej.Z tego samego źródła zaczerpnie ministerstwo kredytu na budowę mostu kolejowego na Niemnie /w pobliżu Olity/.Zamierzoną jest również budowa domów podróżnych w Maruciach i Szyłówce.Zakończy się jednocześnie budowę domów podróżnych w Taurogach i Rakiszkach oraz dokona się częściowego remontu domów podróżnych w Wierzbołowie i Kownie.-

Stan finansowy kolei.-

Budżet kolei na 1926 r.ustalony został jak następuje: 1/szerokotorówka: dochody - 31.484.700 litów, wydatki zwyczajne - 30.976.325 lit. i nadzwyczajne - 2.522.000 lit;, 2/wąskotorówka: dochody - 2.448.415 lit;wydatki zwyczajne 4.475.665 litów.-

Opał.-

Do opłalania lokomotyw używany będzie w 1926 r. węgiel kamienny,drzewo i torf,przyczem te ostatnie materjały stanowić będą 20% całego ~~xxxxxx~~ opału.-

Szosy.-

Nowych szos budować się nie zamierza,gdyż budżet nie przewiduje na ten cel kredytów.Ministerstwo projektuje natomiast przeprowadzić gruntowny remont szos na przestrzeni 29,5 km.Pozatem będzie się przeprowadzało próby na szosach Ejvagoła-Rosienie-Niemakszcie oraz Kowno-Rumszyszki.-Jednocześnie zakończony zostanie projekt szosy Kowno-Ejvagoła.-Ministerstwo pracuje również nad planem nowych szos,jakie mają być budowane w ciągu najbliższych 20-tu lat.-

Drogi publiczne.-

Nadzór nad drogami publicznemi po za kolejami i szosami ma w dalszym ciągu należeć do resortu samorządów.Zamierza się natomiast ciasno połączyć odnośny techniczny aparat samorządowy z kontrolnymi organami ministerstwa komunikacji. Kapitały związane z utrzymywaniem i remontem dróg publicznych czerpać będą samorządy:a/z odnośnych sum ustalonych drogą ~~xxx~~ ustawową w odsetkach od pozycyj ogólnych wydatków samorządowych,b/ze specjalnych opłat na utrzymanie i remont dróg i c/ze specjalnego funduszu przeznaczonego na remont dróg i figurującego w ogólnym budżecie państwowym.-

Drogi wodne.-

Będą się w dalszym ciągu kontynuowały badania litewskich dróg wodnych.Na podstawie tych badań opracowane będą plany systematycznej regulacji Niemna,Wilji i t.d.

Radiostacja.-

Radiostacja kowieńska zmontowana została w roku ubiegłym przez pewną firmę francuską,wszelako nie nadawała się do użytku.Zainterpelowani w tej sprawie przedstawiciele firmy francuskiej, wyjechali z Kowna bez odpowiedzi.Obecnie M-stwo delegowało do Paryża inż.Gajgalisa dla ostatecznego porozumienia się z firmą francuską.-

"Lietuvos Żinios" o stanie komunikacji .- "Lietuvos Żinios" w N.20 z 8/II.r.b. zastanawiając się nad zużytkowaniem ewentualnej pożyczki zagranicznej, omawiają sprawę stanu dróg publicznych, które według ich poglądu wymagaja wielkich inwestycyj. "Lietuvos Żinios" piszą między innemi:

Niezwykle palacą jest sprawa dróg publicznych. Wskutek fatalnego ich stanu rolnik litewski jest wprost odcięty od świata. W czasie roztopów wiosennych i jesiennych komunikacja w niektórych miejscowościach Litwy jest całkowicie wstrzymana. Rolnik częstokroć nietylko nie może zawieść swych produktów na najbliższy rynek, lecz wogóle nie jest w stanie zrealizować swych plonów. Stąd straty płyną ogromne. Budowane zaś z inicjatywy rządu koleje nie zapobiegają złemu, gdyż linja ich przebiega najczęściej w pobliżu szos a więc nawet wynika stąd zbyteczna konkurencja /np: linja kolejowa Kowno-Marjampolk/. Koleje i szosy przejęte zostały przez państwo, zaś nadzór nad pozostałemi drogami publicznemi, przekazano samorządom, odbierając wszelako tym ostatnim środki pieniężne, niezbędne dla remontu dróg. W budżecie na 1926 r. preliminowano na remont dróg zaledwie 30 tysięcy litów.

Poczta, telefon i telegraf na Litwie .- "Lietuvos Ukis" w N.39 podaje następujace dane, dotyczące poczty, telefonów i telegrafów na Litwie:

Litwa posiada 320 urzędów i agencyj pocztowych /179 urzędów i 141 agencyj/ w tej liczbie 13 urzędów poczt i 48 agencyj okręgu kłajpedzkiego. Jedem urząd i agencja przypadają na 7000 mieszkańców /Ameryka - 1176, Niemcy - 1530, Anglja - 1860, Czechosłowacja - 2983 i Łotwa - 4004/.- Depesz krajowych w 1923 r. nadano 216474 /słów 2.203.775/ Służbowe depesze w grę tu nie wchodzą/; w r.1924 - 235.864 /2.432.830 słów/ zagranicznych nadano i przyjęto w 1923 r. słów 1.174.179, z 1924 - powiększenie znaczne, bo 3.648.781 słów. Na podstawie powyższych cyfr widać, że liczba depesz krajowych wzrosła ~~o 10%~~ 10,8%, międzynarodowych o 96,1%.- 1 telefon na Litwie obsługuje 330 osób /we Francji obsługuje 125 osób, w Stanach Zjedn. - 11 osób/:

D o c h o d y - w y d a t k i :

Wyszczególnienie dochodów i wydatk. w tysiącach litów.	1922 r.	1923 r.	1924 r.	6 mies. 1925 r.	Przew. w budż 1925 r.
I. Dochody:					
Poczta	988.8	3.526.1.	5.351.5.	3.138.8.	5.180.
Telegraf	686.0	1.605.0	1.927.1.	767.2.	2.140.
Telefon	378.1	1.812.1.	3.699.1.	1.785.1.	3.655
Inne - ogólne	2.9	28.7	46.8	41.0	
R a z e m :	2.055.8.	6.971.9.	11.044.7.	5.727.1.	10.975
II. Ogólnie na wydanie §§ i ustaw.	1.252.5.	7.320.4.	9.180.5.	4.854.0.	9.692.
Dochód wzgl. deficyt.	+803.3.	-348.5.	+1.864.2.	-	+283.0

W roku 1925, wedłu autora artykułu poczta da dochodu więcej niż spodziewano się w budżecie, telegraf zaś dużo mniej. W tablicy nie uwzględniono wydatków jakie ponosi poczta na kolej, gdyby je uwzględniono okażałoby się, że dochodu poczta nie daje.-

X. K R O N I K A . a/Zagraniczna.-

F a ł s z e E l t y o n a p a d z i e n a l a s e k P o d g a j s k i .- W dziale pierwszym niniejszego numeru,podajemy przebieg wypadków z ostatniego tygodnia na granicy polsko-litewskiej w okolicy Mejszagoły.W chwili zamykania numeru otrzymaliśmy 44 numer "Echa",w którym umieszczonym został pod ogromnym tytułem:"Uwadze Ligi Narodów" następujący komunikat Elty z dnia 23 lutego r.b.:Jak wiadomo polska policja graniczna zajęła 17 b.m. na litewskiej stronie przestrzeń leśną pomiędzy Kliszebłoto i Podhajami,19 b.m. policja litewska wyparła ją poza linję demarkacyjną nie robiąc z broni użytku.W nocy na 23 lutego oddział polskiej policji w liczbie około 200 ludzi z karabinami maszynowemi i granatami ręcznemi zaatakował powtórnie litewskie placówki,biorąc siedmiu ludzi z nich do niewoli.Jeden policjant litewski zginął bez wieści.W ataku tym brali udział polscy kawalerzyści,co do których nię zostało ustalonem czy byli to policjanci,czy też żołnierza.-

D o k o ł a u k ł a d ó w l i t e w s k o - ł o t e w s k i c h .-"Rytas" podaje:Przyjazd delegacji łotewskiej do Kowna opóźniony został przez rozpatrywania taryfy celnej w sejmie łotewskim.-

U k ł a d y z ZSSR w s p r a w i e p r z e j ę c i a l a su .- Na wniosek p.Ministra Rolnictwa Gabinet Ministrów postanowił wysłać do Rosji delegację,złożoną z 2 znawców leśnictwa i jednego prawnika do prowadzenia układów w sprawie otrzymania lasu.Termin wyjazdu delegacji nie jest jeszcze ostatecznie ustalony.-

O b c h ó d ś w i ę t a n i e p o d l e g ł o ś c i l i t e w s k i e j w L o n d y n i e ."Elta" ogłasza:Według wiadomości Reutera poselstwo litewskie w Londynie w dniu ósmej rocznicy niepodległości Litwy wydało wielkie przyjęcie,w którem oprócz wielu wybitnych gości byli:przedstawiciel króla angielskiego i ministerstwa spraw zagranicznych,ambasadorowie Francji, Niemiec,Portugalji,Hiszpanji i in. państw w Londynie,przedstawiciele ZSSR i in.poselstw.-

L i t e w s k i e ś w i ę t o n a r o d o w e w P r a d z e "Rytas" podaje:Dnia 16 lutego p.Zaunius poseł litewski w Pradze udekorował w imieniu prezydenta Republiki Litewskiej Krzyżem Pogoni generałów czechosłowackich:Syrovy,Galjda i Wejnerek,dalej podpułkownika Stanka i b.ministra spraw wojskowych Udrżala.Tego samego dnia został w Pradze udekorowany czechosłowackim krzyżem zasługi litewski attache wojskowy płk.Giedrajtis.-

Z a p r o s z e n i e L i t w y n a m i ę d z y n a r o d o w y k o n g r e s m o r a l n o ś c i .- "Lietuva" podaje Rząd litewski otrzymał zaproszenie na międzynarodowy kongres wychowania moralnego,który odbędzie się 16-20 kwietnia r.b. w Rzymie.-

D z i e n n i k a r z e a m e r y k a ń s c y w K o w n i e .- Elta donosi:W drodze ze Stanów Zjednoczonych do Niemiec Japonji i Chin w Kownie zatrzymali się na jeden dzień przedstawiciele syndykatu dziennikarskiego w Stanach Zjedn.reprezentujących m.in."Daily News" wychodzący w Chicago i nowoyorski "Wordl"

b/Kronika gospodarcza.-

B u d ż e t d o d a t k o w y n a r o k 1925.-Dodatkowy budżet na r.1925 przyjęty 30/XII.25 r. /"Lietuvos Ukis/.

Dochodów dodatkowych preliminowane ok.	9.306.000 lit.
Ogólna pozycja dochodów wynosiła	259.254.513 "
Ogółem dochody wyraziły się sumą	268.560.000 lit.

Preliminowano wydatków dodatkowych 8.080.008 lit.
Ogólna pozycja wydatków 259.254.513 "

Ogółem wydatki wyraziły się sumą: 267.334.521 lit.
Budżet więc z 1925 r.został zbilansowany z nadwyżką blisko 1,2 milj.litów.-

B u d ż e t m. K o w n a. "Lietuvos Ukis" w N.1 podaje budżet m.Kowna.Wydatki miasta wynoszą 4.295.934,20 lit. czyli niemal o 500.000 lit. są mniejsze niż w 1925 r.Magistrat liczy 203 pracowników etatowych,którzy pochłaniają blisko 14% wszystkich wydatków.

B u d ż e t m i a s t a K ł a j p e d y . "Lietuvos Ukis" w N.1. na str.14 podaje:Budżet m.Kłajpedy na 1926 r. przyjęty został wysokości 7.169.880 litów czyli jest o 1 milj.lit.wyższy od budżetu m.Kłajpedy z r.1925.Budżet całego kraju Kłajpedzkiego na 1926 r. nie został jeszcze przyjęty z powodu nieunormowania prac sejmiku.-

S p r a w a p o ż y c z k i z a g r a n i c z n e j .- Niezeleżnie od układów z"Foundation Company",które jak podawaliśmy w zeszłym numerze Biuletynu zostały zerwane rząd litewski podjął układy o pożyczkę w wysokości 15 miljonów dolarów z firmą amerykańską "Foreign Trade Securities Company Ltd" oraz z jednym z poważnych banków londyńskich /pożyczka w wysokości 2 milj. funt.sterl./ Do porozumienia wszelako nie doszło,a to z powodu nieprzystępności warunków stawianych przez firmę amerykańską i bank londyński.-

B i l a n s B a n k u L i t e w s k i e g o z d n.31/I. 1926 r. /Lit. równa się 0,10 dol.U.S.A./
Aktywa:

Ogólny zapad złota	32.243.977.24.
Monety srebrne	4.540.624. -
Monety skarbu państwa	1.826.715.72.
Waluta obca	29.278.922.76.
Dyskonto i pożyczki	50.140.219.03.
Inne aktywa	26.275.883.48.
B i l a n s :	144.306.342.23.-

Pasywa:

Kapitał akcyjny	12.000.000.00.
Kapitał zapasowy	625.000. -
Banknoty w obiegu	79.404.490.54
Depozyty i wkłady	24.721.909.72.
Inne pasywa	27.554.941.97.
B i l a n s :	144.306.342.23.

U k ł a d h a n d l o w y z F i n l a n d j ą.- Został opracowany projekt układu handlowego z Finlandją.Projekt ten będzie wkrótce złożony w Gabinecie Ministrów i po uzyskaniu aprobaty przedłożony rządowi finlandzkiemu.Ponieważ jak twierdzi "Lietuva" znacznych różnic w zapatrywaniu co do stosunków handlowych między obu państwami nie istnieje,można się spodziewać, iż układ zostanie rychło podpisany.-

R a d a E k o n o m i c z n a p r z y M i n i s t e r s t w i e F i n a n s ó w.- "Trimitas" podaje:Przy Ministerstwie Finansów powstaje Rada Ekonomiczna,której zadaniem będzie rozpatrywanie wszelkich bieżących spraw polityki ekonomicznej.Rada składa się z 12-stu członków,6-ciu z nich mianuje minister finansów,zaś pozostałych 6-ciu delegują towarzystwa badań nad gospodarką litewską.-

W i z b i e h a n d l o w o - p r z e m y s ł o w e j.- Na walnem zgromadzeniu członków Izby handlowo-przemysłowej 18 b.m. odbyły się ponowne wybory Prezydjum,w skład którego weszły te same osoby:p.Dobkiewiczius jako prezes,A.Wosylus i inż.Ożyński jako wiceprezesi,dr.Draugelis skarbnik,i inż.Rogiński sekretarz

Na posiedzeniu obrano pozatem komisję rzeczonawców,która będzie brała udział w naradach ekonomicznych litewsko-łotewskich.-

Zabiegi o wzmożenie tranzytu towarowego przez Litwę.-Elta ogłasza następujący komunikat:Pomimo,iż oddawna istnieje konwencja,zawarta między Litwą,Niemcami i ZSSR w sprawie bezpośredniej komunikacji towarowej,jednak ruch towarów przez terytorjum Litwy był dość słaby.Wobec tego z inicjatywy kolei litewskich do programu konferencji kolejowej,która się odbyła w Królewcu w lutym r.1925 została wprowadzona sprawa środków potrzebnych do ożywienia komunikacji towarowej przez Litwę.- Na konferencji powzięto szereg uchwał w sprawie taryfy i innych.Uchwały te po ratyfikowaniu przez rząd zaczęły obowiązywać od końca lipca 1925 r.Skutki zaraz się okazały.Już w przeciągu sierpnia i września roku ub. przeszło przez Litwę tranzytem 127 wagonów towarów,zaś od 1-go października 1925 r. do 1 stycznia 1926 r. tranzytem przeszło 3294 wagony,z liczby tej z ZSSR do Niemiec - 992 wagony, z Niemiec do ZSSR - 2303 wagony.Ogólna waga przywiezionych towarów wynosi 37.180 tonn,za przywiezienie których do kasy kolei litewskich wpłynęło 1.000.080 litów.-W lutym tranzyt jeszcze bardziej się zwiększył: do 16 lutego przeciętnie przewożono tranzytem po 34 wagony na dobę,w przyszłości zaś należy się spodziewać zwiększenia ruchu:Zarząd kolei litewskich posiada wiadomości,iż wkrótce z ZSSR do Niemiec zostanie przewiezione do Niemiec 5000 tonn konopi i 3000 ton lnu;prócz tego spodziewanym jest transport zboża z ZSSR do Niemiec,który w grudniu i styczniu był zupełnie przerwany.-

Emisja banknotów 1.000 litowych.- W tych dniach Bank Litewski wypuszcza w obieg nowe banknoty w odcinkach po 1.000 litów.-

c/Kronika z zakresu spraw polskich.i in.mniej.

Rezolucja stronnictwa niemnieckiego w Litwie w sprawie wypadków kościelnych.- Ostatni zjazd delegatów stronnictwa niemieckiego w Litwie w dyskusji nad wypadkami kościelnemi w Taurogach stwierdził,iż wydane w ostatnich czasach zarządzenia administracyjne,które są skierowane przeciwko swobodom kościelnym,zadają cios samorządowi kościelnemu,zagwarantowanemu przez konstytucję,skutkiem czego spokój w kraju jest pogwałcony.-

Uroczyste nabożeństwo polskie w kościele św. Trójcy.-W święto Matki Boski Gromnicznej w kościele parafjalnym św.Trójcy odbyło się uroczyste nabożeństwo,urządzone przez Polaków Kowna.Tłum rozmodlonych wiernych wypełniał kościół,zanosząc przed Pana Zastępów prośby błagalne o polepszenie doli ludu jego,który w modlitwie głoszonej bez przeszkód w ojczystem słowem polskiem,pragnąłby zawsze tylko znaleść ukojenie w bólu swym i troskach.Nabożeństwo było uświetnione przez chór polski,istniejacy przy kościele św.Trójcy pod kierownictwem p.Wołkowyckiego.Spiewom towarzyszył doskonały akompanjament długoletniego organisty kościoła p.Leśniewskiego oraz orkiestry rzniętej.-

d/Kronika polityczna.-

Zmiana ustawy wyborczej do sejmu.- Elta donosi:Gabinet Ministrów na posiedzeniu 16 lutego przyjął "Zmianę ustawy wyborczej do Sejmu".Zostaje utworzony 10-ty okręg wyborczy - kraju Kłajpedzkiego z centrum w Kłajpedzie.-

Zwołanie konwentu Senjorów.- Marszałek Sejmu dr.J.Staugajtis zwrócił się do wszystkich frakcji sejmowych z następującym pismem:"§ 33 statutu sejmowego przewiduje utworzenie Konwentu Senjorów dla rozważania ogólnego planu pracy sejmowej,ustalenia przepisów dotyczących wewnetrznego porządku w Sejmie i t.d.Na podstawie uchwały prezydjum Sejmu z dn.10 lutego proszę frakcje sejmowe poddać rozważaniu,w jaki sposób ma być utworzony Konwent Senjorów.-

Prezydjum Sejmu wkrótce zaprosi przedstawicieli frakcji sejmowych na wspólną z Prezydjum Sejmu naradę w powyższej sprawie".Chociaż statut Sejmowy przewiduje istnienie Konwentu Senjorów,jednak dotychczasowi Marszałkowie Sejmu z obozu chrz.dem.ks.Staugajtis, p.Bistras i p.Petrulis - niewiadomo dla jakich przyczyn,zwołanie takowego nie uważali za potrzebne.-

Odrzucenie projektu ustawy o zniesieniu stanu wojennego.- "Lietuvos Zinios" N.45 podaja:Dnia 23 lutego na posiedzeniu sejmowem rozpatrywano między innemi projekt ustawy o zniesieniu stanu wojennego.Większością głosów bloku rządzącego projekt zwrócony został komisji prawnej,a tem samem umorzony.-

Wniosek o zakończenie sesji sejmowej.- Na wtorkowem posiedzeniu Sejmu dn.23 lutego Marszałek dr.J.Staugajtis oświadczył,iż do laski marszałkowskiej wpłynął wniosek o zamknięcie sesji sejmowej.Ze względu na wielką ilość nierozpatrzonych jeszcze ustaw Marszałek nie chce brać na siebie odpowiedzialności za decyzję w tej sprawie i zwołuje we czwartek posiedzenie Prezydjum Sejmu,które poweźmie ostateczną uchwałę.Ponieważ całe Prezydjum z wyjątkiem Marszałka składa się z przedstawicieli bloku chrz.dem. przeto sprawa zakończenia sesji jest z góry przesadzona.Jak należy przypuszczać,niezadługo będzie zwołana nowa sesja,na której większość chrz.dem.postara się o wybór Marszałka ze swego łona.-

e/Kronika z zakresu robót publicznych.-

Budowa portu rybackiego przy ujściu rz. Swiętej.- "Rytas" podaje:Budowa portu rybackiego przy rz.Swiętej została zawieszona ze względu na mrozy.Burze morskie nie uszkodziły zabezpieczonych uprzednio nasypów.Na przyszłość również nie grozi tym ostatnim niebezpieczeństwo.Przy porcie wzniesiono stację meteorologiczną oraz dwie stacje do pomiarów poziomu wody.-Roboty ziemne zamierza się ukończyć w lipcu 1926 roku.-

f/Kronika komunikacyjna.

Udogodnienie komunikacji międzynarodowej Ryga-Kowno-Królewiec-Berlin.- Prasa litewska ogłasza następujący kommunikat:Od 15 maja zostaje zmieniony rozkład ruchu pociągów osobowych komunikacji międzynarodowej.Pociąg pośpieszny Ryga-Berlin,który obecnie odchodzi z Kowna w jedną stronę o godz.11 min.30,w drugą o godz.4 min 10 popołudniu,od dnia 15 maja będzie odchodził z Rygi o godz.9 min.25 wiecz.,przez Kowno przejdzie o godz.5 min.25 rano,przez Królewiec - o godz.10 min.10 r. i przyjedzie do Berlina o godz.7 min.12.W kierunku odwrotnym - z Berlina wyjdzie o godz.9 min.57 rano przez Królewiec przyjdzie o godz.7 min.30 w.,przez Kowno - godz. 12 min.40 w nocy i przyjedzie do Rygi o godz.8 min.58 r. Będzie więc można jechać do Berlina z powrotem w dzień; prócz tego można będzie zajechać do Królewca i wrócić tego samego dnia, wreszcie na odbycie podróży do Rygi i z powrotem trzeba będzie zużyć 30 godzin,z których jadący będzie mógł przebyć w 12 w Rydz

Nowe ajencje pocztowe.- Trimitas podaje: Uruchomione zostały nowe ajencje pocztowe w Inturkach /pow.uciański/ oraz Zielonej /pow.Wołkowyski/.-

g/Kronika emigracyjna.

Emigracja do Kanady.-Oprócz Argentyny,Brazylji Francji i innych krajów robotnicy litewscy zaczęli wyjeżdżać również do Kanady.W tych dniach z Kłajpedy wyruszyła pierwsza partja robotników rolnych w liczbie 20 osób do Kanady /Halifax/.Robotnicy pochodzą z różnych powiatów kraju kłajpedzkiego i udali się na obczyznę na roboty rolne.-

-------oooOooo-------